ڕەنگدان

2001

"بێ پێشەکی و یەکسەر لە دارژانی ڕەنگەکانەوە"

ئەم ئێوارەیە وا هاتووم..

لێرە ببم بە شمشاڵ و ڕەنگ بژەنم..

ڕەنگ.. ڕەنگ.. ڕەنگ.. ڕەنگ..
کێ ئەتوانێ ڕەنگ بژەنێ؟!.. من ئەیژەنم!
وەختێ فوو ئەکەم بە ((زەرد))دا گێژەڵووکەی زەردە پەڕێ
لەناو ڕۆحما هەڵئەکات و
گەواڵەیەکی زەردەڵەو ماڵئاوایی رەوتینێکی* ئەم پایزە
ئەمکا بە کاژەی* پێدەشت
بە ڕێڕەوێ لەباخی گشتیی خەمتاندا و
وردە وردە دامئەپۆشێ.
کێ ئەتوانێ ڕەنگ بژەنێ؟! من ئەیژەنم
ئەو دەمەی سپی ئەژەنم..هەر پەپوولەی سپیی خەونەو،
هەر نەورەسی سپیی شیعرەو..هەر حەیرانی بەفرانبارەو
هەر منداڵیی‌و کلووی یەکەم دڵدارییەو
بەسەرمندا دێنەخوارێ..!
ئەم ئێوارەیە وا هاتووم..
لێرە ببمە باڵەبان‌و ڕەنگ بژەنم
کێ ئەتوانێ ڕەنگ بژەنێ؟! من ئەیژەنم
وەختێ فوو ئەکەم بەڕەشدا، ڕووباری ڕەشی زوخاوێ
ئەهەژێت‌و شەپۆلی کوێر خۆی ئەکێشێ بەکەناری شەوی منداو
تەم‌و مژی کێوە ڕەشێ، لە هەردوو قاچی کۆچمەوە
تا سەروملی زایەڵەم دائەگرێت و لە دەراڵی تەنگەبەری

* رەوتین: خەزان‌و گەڵاڕێزان
* کاژە: بنەی بەجێماوی کاروان لە پێدەشتدا

هەناسەیشما، ڕەشەبایەك، ((با))یەكی رەش،
بەگڤەگڤی پرسیارو سۆراخەوە دێت و ئەچێ.
ئەو وەختەی كە ڕەش ئەژەنم
سەرپۆشی ڕەشی ژنانی شیعرستانم و گوڵی ڕەشی
كچەكانی و بسكی درێژی شیوەنی زستانێكم تێ ئەئاڵێ!.
ڕەنگ.. ڕەنگ.. ڕەنگ.. ڕەنگ..
وەختێ پەمەیی بژەنم.. لەپاش تۆزێ ئەبم بەسوور
هەر وەختێكیش سوورم ژەنی
من ئیتر بووم بەزارگەلیی ئەو مێژووەی
دەنكە دەنكەی تەرزەی سوورو، نمە نمەی ژانی سوورو،
وشە وشەی دەنگی سورو، من هەلاڵەم تیا ئەبارێ.
ڕەنگ.. ڕەنگ.. ڕەنگ.. ڕەنگ..
من بەیەك ڕەنگ، یەك درەختم كرد بە دۆستم
((ڕەهەندێكیش بوو بە مەودا بۆ ڕوانینم))
من بە دوو ڕەنگ، دوو باڵندەم هێنایە ناو هەڵبەستمەوە
((دوو ئاسۆگەیش بوون بە مەراق بۆ فڕینم))
من بەسێ ڕەنگ سێ پەنجەرەم لەسەر خەیاڵم كردەوە
((ئەوسایش هەر سێ پێشانگا بوون،
بەسێ گۆشەی ورشە ورشكەر بۆ ئەوینم))
من بەچوار ڕەنگ.. من بە پێنج ڕەنگ
چوار كتێب و چوار قەوانم
كرد بە ئاشنای هەردوو چاوو هەردوو گوێچكەو

هەردوو دەستم

((هتدو.. هتدو.. هتد))

بەڵام من بە گشت ڕەنگەکان

باخچەیەکم کرد بەدۆست و بەهاودەم و

هەزار باڵندەم هێنایە هەڵبەستمەوەو

هەزار ئاوازم پژانە ناو گوێمەوە

ئیتر ئەوسا..هەموو زەمین..بوو بە کەژاوەی تەماشاو

بوو بەڕەنگدانی بەر دەسم و خەیاڵیشم بوو بە فەزاو..

ئیتر ئەوسا.. من لێرەوە.. قاڕەی پێست ڕەش و

پێست زەردوو.. قاڕەی سپی و سەوزو سوورم

یەك یەك دووان.

چیرۆکی ڕەنگ بووە بە چیرۆکی دیدەم

"یەك یەکتری ئەخوێننەوە"

منداڵیی ڕەنگ... بووە بە منداڵیی ووشەم

((یەك لە ناو یەکدا ئەبارن و

یەك یەکتری ئەنووسنەوە))

ئازایی ڕەنگ، هاواری ڕەنگ، شۆڕشی ڕەنگ

بوون بە باوکم..

((ئەگیرێن و کۆت ئەکرێن و ڕائەپەڕن و

ناچەمێنەوە لە بەردەم ڕەشەبادا))

فرمێسکی ڕەنگ، برسێتی ڕەنگ، کراسی ڕەنگ

بوون بە دایکم:

ئەبنە گوڵی بێوەژن‌و
((لە گوڵدانێکی شکاودا ڕەش ئەپۆشن.))
ئەبنە قومری سەربالْ شینی کوێرەوەری
((لەنێوان دوولقی وشکا هەڵئەنیشن.))
ئەبنە گۆرانی گریاوو.. لەناو تەنیایی ژوورێکدا
سەوز ئەنێژن.
ئەبنە ئاخ‌و ئەبنە داخ‌و ئەبنە پەپوولە پاییزەو
((با)) ئەیانبا))

من لەبیرمە، ڕەنگەکانیش دەنگیان هەبوو
بۆ وێنە: دەنگی پەمەیی
ئەو دەنگەبوو کە دڵداریّ لەتان‌و پۆی باڕێزەدا
لەدوای خۆی بۆ بیرەوەریی
((دارژاڵەیەك جێیهێشتبوو))
ڕەنگەکانیش پەیڤیان هەبوو
بۆ وێنە: پەیڤی نارنجیی
ئەو پەیڤە بوو
لاوك بێژیّ لەناو گەوەی دەربەندێکدا
((بۆ مانگەشەوو بێریڤان جێیهێشتبوو.))
من لەیادمە
جووکە جووکی چۆلەکەکان
بەورشەو پرشەو بریقەو ڕەنگیان هەبوو

نە کەسك بوون، نە سووربوونو نە زەردبوونو
هەمووشیان بوون.
برسێتی ڕەنگێکی هەبوو، دڕو چەموش،
لەناو هۆدەکەی ئێمەدا، هەر بەڕەنگی زەردێکی کاڵ
لەسەر لێوو لەسەر گەردنی دایکمو لەسەر سەبەتەی نانەکەو
لەسەر گۆنەی خوشکەکانمو لەدەفتەری ڕەسمی منداو
لەسەر جانتای پەڕۆی مەکتەب، ئیشی ئەکرد!
ترسو بیمیش ڕەنگی هەبوو،
ڕەنگێکی دڕدۆنگو ڕێ ڕێ، تێکەڵ لە ڕەنگی قەدەغەو
ڕەنگی هەڕەشەو گوڕەشەو ڕەنگی زللەو
ڕەنگی پرسیاری تۆقیوو.. هەموو جارێ
هەڵیئەکێشام لەخۆیو
لە پشت ملەوە ئەیگرتمو هەڵیئەدامە سووچێکی
مت بوونەوەو چوکلێتێکی لە گیرفانی بێ دەنگیدا
دەرئەهێناو ئەیخستە ناو قوڵی مشتم.
ڕەنگەکانیش چاویان هەبوو
وەختێ ئێمەیان ئەبینی
بە تەلیسمی ڕەنگاڵەیی
لە شاخ بوایە، ئەیانکردین، بە ((شین))ێکی
شێتو شەیدای مێلاقەیی.
لە دەشت بوایە ئەیانکردین، بە زەردێکی حەپەساوو
لە دارستانیشدا بوایە

ئەیانکردین بە سەوزێکی بەرهەتاوی خۆشەویستیی.

هەرهەموویشمان لە ئاوێنەی شەبەنگێکدا

تیشکاو تیشك بەناو یەکدا ئەشکاینەوە

ڕەنگەکانیش کتێبخانەو ئارشیفی پەلکەزێڕینەو

ژووریان هەبوو

وشەیان تیابوو ڕووناك بوو

((وەك سەری خەج لەناو کۆشی سیامەندا))

قسەیان تیابوو، تاریك بوو..

((وەك کراسی شەو لەبەری درەختێکی نائومێددا))

ڕستەیان هەبوو شین باوبوو..

((چون سادەیی کوژەکەیەك لەسەرتەوێڵی منداڵێ))

ئاوازیان تیابوو ..زیوین بوو..

((چون سەمای تەرزە لەبەردەم کازیوەدا))

ڕەنگیان تیابوو پڕ بەسینەی چەم ئەگریاو

ڕەنگیان تیابوو لە باڵای ئاوێنە ڕێژی شاخو کێودا پێئەکەنی.

ڕەنگ زمانی هەموومان بوو.

من خۆم ئەمدی.. ڕەنگەکان. شیعریان ئەنووسی لەسەرتەمو

حیکایەتی ڕەنگاوڕەنگیان ئەدا بەدەم بای وەشتەوەو

من خۆم ئەمدی: لە کۆنسێرتی وەرزەکاندا،

دەستیان ئەکردە مل یەكو

لە میهرەجانی ئاویشدا

دارودرەختیان ئەژەنی))

من حیکایەت خوانی ڕەنگم. چیرۆکی ڕەنگ بۆ دەنگ و بۆن
ئەگێڕمەوە. لەیەکەم ساتی زایینو پشکوتنی چاویانەوە،
تێڕامانێکی ئەبەدییم. من ڕەنگ لەناو هەستو نەستا ئەگرمەوە.
لە گریانی هێلکەکانو زەردەخەنەی ئاسۆکانو لە تێکئالانی
تانو پۆی نێرەو مێیەی ڕەنگی تۆخو ڕەنگی کاڵو
لەجۆشدانو خرۆشانی گەرمیانەوە، لە موچڕکەی لەشیانەوە.
تا داوە تەزووی جووت بونیان، تا ساردبوونەوەی هەناسەی
ئاوابوونو خۆرنشینیان، سەرنجێکی ئەزەلیمو ورد ئەبمەوە.
زەقەکانیان وەك سورەتاوی پێدەشتێ سەروملم داخ ئەکەنو
نەرمەکانیان بە بێدەنگیی وردە وردە لە خۆیاندا ئەمتوێننەوە.
ڕەنگی ساوا ڕائەژەنم..
تا لەلانکەی تاریکیدا بنوێ
لەگەڵ خۆمدا ڕەنگ ئەبەمە ناو جێگاوە
قژی درێژیان لەخولیام ئەئالێنم.. تا دائەکاتە بارانو
ئیتر ئەوسا بۆ بەیانی تەڵێ دوو تەڵ..
سێ تەڵ چوار تەڵ، لەسەر سەرینەکەم ئەڕوێن
لەگەڵ خۆمدا ڕەنگ ئەبەمە ناو جێگاوە،،
خەویان لەناودا ئەبینم، جەستەم ئەکەن بە پێشانگاو،
ئیتر هەرچی پەپوولەیەو هەرچی تەیرەو..
هەرچی زارۆكو عاشقە دێن بۆ سەیرم.
لەگەڵ خۆمدا ڕەنگ ئەبەمە ناو جێگاوە..
لە گومانما بەیەکدا دێن، ئەمکەن بە ڕەشنووسی دوودڵ،

بەتابلۆیەکی نیوەچڵ، ڕێ ڕێم ئەکەن..
لە یەقینما وەکوو خودا ڕوون ئەبنەوەو
لە یەقینما زڕەکانیان ئەڕوێنەوەو.. نەزۆکەکانیان
هەمدیسان ئەزێنەوەو گوڵی خۆرم نیشان ئەدەن، ڕەنگ نیگایەو
نیگایش ڕەنگە. ڕەنگ بیرکردنەوەی جیاوازی ناو دنیایەو، ڕەنگ
لێك نەچوونی بینینەو، ڕەنگ گۆڕانە لەماناداو، ڕەنگ
گەڕانە بەکیشوەری هێماکانداو، نە ڕەنگ لەزایین ئەکەوێو
نەوشەی من.
من حیکایەت خوانی ڕەنگم، من بەناو قوڵایی ڕەنگدا
ئەگەڕێمو ئەچمە خواریێومانای ڕەنگین ئەدۆزمەوەو
هەوێنەکانیان دەردێنم. ڕەنگێ نـییە من سەردانم نەکردبێو
نەمناسیبێو، ڕەنگێ نـییە، لەتێ لە ئاوێنەی خەمیو
یاخود تاڵی لە کاکۆڵیو یان دوو وتەی خۆی نەدابێ
بەشیعرێکمو بۆ یادگار وێنەیەکی لەگەڵ دووکەڵی جگەرەو
پەنجەکانما نەگرتبێو لەدواییشدا من سرێکی هەڵنەهێنم!.
من کە بەحر گوێ لە تووڕەبوونی ڕەنگم ئەگرێ هەڵئەچێت و
من کە بەحر گوێ لە ڕەنگی هێدیم ئەگرێ دا ئەچێتو
من ئەمجارە لە سیحرەکانی ڕەنگەوە
دێمە ناو نیگاتانەوەو
من بە زمانی زەردوو سوور ئەتاندوێنم.
ڕەنگ ژنە، وەختێ ئەمانکا بە سترانێکی ئاڵ ئاڵ و
بەئەوین دامان ئەپۆشێ.

ڕەنگ شیعرە.. وەختێ ئەمانکا بە پرسیارێکی گوڵ گوڵیو
لەگومانمان هەڵئەکێشێ.
ڕەنگ مەرگە وەختێ ئەمانکا بە نادیارێکی بێ ڕەنگ و
بە کۆتاییمان ئەبەخشێ.
بە ڕەنگ دۆزەخ و دیرۆکم لەیەکتر جوێ ئەکەمەوە.
بە ڕەنگ نامۆیی و نیشتمان بەیەکەوە ئەبەستمەوە.
بە ڕەنگ زریان ئەئاژووم و
هەر بە ڕەنگیش من ئاگرو خۆڵەمێش و
چارەنووسم ئەنووسمەوە.
من بۆئەوەی ژانی ڕەنگێ لە دەفتەرما بڕسکێنم
هەردوو چاوم کرد بە زنەی زیوینی ئاو.
من بۆئەوەی مەلی ڕەنگێ لە ڕوانینما هەڵفڕێنم
خۆشەویستیم کرد بە هەواو سەریشم پڕکرد لە هەتاو.
ڕەنگەکانم خودی خۆمن،کە سپی بم
بەفرو پاکژی و منداڵییم تێکەڵ ئەبن.
ڕەنگەکانم خودی خۆمن، وەختێ سوور بم
مێژووی سەرم و دەنگی خوێنم و
هاوارەکانی ئازادییم تێکەڵ ئەبن.
ڕەنگەکانم خودی خۆمن، کە سەوز بم
لاوێتیم وخۆشەویستیم و پاشەڕۆژ تێکەڵ ئەبن
ڕەنگەکانم خودی خۆمن، کە ڕەشیش بم
شەوەزەنگ و بێکەسیم و بەختی تینووم تێکەڵ ئەبن.

من حیکایەت خوانی ڕەنگم.. چیرۆکی ڕەنگ ئەگێڕمەوە:
هەتاکو دایکم نەناسی تۆ ڕەنگی ڕەش ناناسیت و
لەهێماکانی ڕەش ناگەیت. شەوت بۆ ناخوێندرێتەوە.
هەتاکو خاکم نەناسیت، تۆ ڕەنگی سوور ناناسیت و
لە نەهێنی سوور ناگەیت و، خوێنت بۆ ناخوێندرێتەوە.
تا بێ ڕەنگی و تا تەنیایی و هەتا غەریبیی نەناسیت
ڕەنگی بێکەسی ناناسی و
کورد ناناسی و
خودات بۆ ناخوێندرێتەوە.
من حیکایەت خوانی ڕەنگم.
من لە دەفری ئەم دیوانە تازەیەدا
ڕەنگی تازەی قەت نەبینراو ئەگرمەوە:
بەیانییەکی قرمزیی
تۆ کەوتیتە نێوباوەشی گوڵە لیمۆی ژنێکەوە
تۆ خاڵخاڵۆکەی بچووکی سەرگەردن و بەرۆکی بووی
دایکت پڕ بوو لەکازیوەو لە قەڵبەزەی پێکەنین و
لەو ڕەنگانەی تازەبووك بوون.
یەکەم جار بوو ڕەنگ بناسیت
چاوت تەمەنی دوو ساڵ بوو، کە ورشەی ئاڵی پشکۆیەك
لە ڕوخساری زستانێکدا خەیاڵی بردی بۆ ژوورێ کە
پێخەف و سەرینێکی سووری لێ بوو. لەبەرچاوت ڕەنگی
دایکت ئەبوو بەڕەنگی پشکۆی ناو مقەڵیەکە.

پشكۆ هەر ڕێزەی پریشكی لێ ئەبۆوەو پزیزەكان
ئەبوون بە وردە پەپوولەو لەناو قژیا ئەنیشتنەوەو
لەدواییشدا بریق و باقی جاجمێك دایئەپۆشیت.
یەكەم جاربوو ڕەنگ بناسیت
لەگەڵ ڕەنگەكاندا ئەدوایت.
چاوت ئەبرِیە نێو چاویان و
گوێت لە سروەو گوێت لەهاژەو
گوێت لە گڤە گڤیان ئەگرت.
لەپڕێكدا لووزەوی* ڕەنگ ئەهاتنە ناو سەرنجتەوە
ئیتر تۆ ئەبووی بەگەمیەو ئەوان ڕووبار.
ئەوان ئەبوون بە نەهێنی و تۆیش بە پرسیار.
بۆیەكەمجار لەبەربارانی ڕەنگاڵەی كچێكدا بوو،
بووی بە پێدەشتی ئاوازو نێرگزەجاڕ.
لە جادەكانی ڕەنگەوە گەیشتیتە گۆڕەپانی گۆرانیی شار.
لە نۆتەكانی ڕەنگەوە فێری ژەنینیی ئازاربووی.
لە زامەكانی ڕەنگەوە چوویتە ناو ڕۆحی شیعرەوەو بووی بەهاوار.
((لەڕێی ڕەنگێكی زەردەڵەی باریكەوە
من گەیشتمە ناو ئەشكەنجەی گیانی ژنی ئەم وڵاتە.
لە ڕێی ڕەنگێكی شین باوی لارەملی ئاوێكەوە
من گەیشتمە ناو كڕوزەو ناو فرمێسكی منداڵانی ئەم وڵاتە.
من ڕەنگێكی خۆڵەمێشی دەستی گرتم و

---

*لووزەو: بەتەوژم و بەخوڕ

بردمیە ناو ڕەنگی تۆخ و ڕەنگی ژان و
دیرۆکی مەرگەساتەوە.
چیرۆکی ڕەنگ ئەگێڕمەوە:
کە شەوی مانایەك درێژ ئەبێتەوە
شەوی ڕەنگێکیشی لەگەڵدا درێژ ئەبێتەوە
کە چرای دیوارێك ئەمرێ
چرای وێنەیەکیشی لەگەڵدا ئەمرێ.
کە((با))یەك نائومێد ئەبێ و
بەخەنجەری لوتکەیەك خۆی ئەکوژێ
لە بناردا ڕەنگێك خەڵتانی خوێن ئەبێ.
چیرۆکی ڕەنگ ئەگێڕمەوە:
سەرگوزشتەی ئەو ڕەنگانەی لەناو بێ ڕەنگیدا خنکان.
ئەو سورانەی کۆچیانکردوو
لەناو بەفرا ڕەق بوونەوە ئیتر واگل* نەبوونەوە.
ئەو شینانەی لە قەراخ شار لاشەکانیان دۆزرایەوە.
ئەو سپیانەی هەر بە ئاسمانەوە کوژران.
چیرۆکی ڕەنگ ئەگێڕمەوە:
حیکایەتی ئەو ڕەنگانەیش لەدوای سڕینەوەو مەرگیش
جارێکی دی بۆ ناو گوڵزار گەڕانەوە.
((چەندین تابلۆی هەمەڕەنگی ئەو پێشانگایەی
کە بەنیازم لە یادی ساڵڕۆژی لەدایك بوونی

---

* واگل: گەڕانەوە

وێنەکێش((خالید سەعید[*]))دا بیکەمەوە

تابلۆی یەکەم:

ئەو وەختانەی تەنیاییم و
جەستەی خەیاڵ لەگەڵ یەکتردا جووت ئەبن
هێندە نابا لەناو ژووری حەپەساوما
ڕەنگێك ئەزێ
نە ئەوەتا بلێی ڕەنگی تەمتوومانە
لەبوولێڵی غەریبیداو
نە ئەوەتا بلێی شێوەی لە سەرابەو
یان کت و مت لە دووکەڵ و سوتماك ئەچێ.
من نازانم ڕەنگێکە نزیك لەو ڕەنگەی
وەختێ کە ئاوی کانیەکەی عاشقان و
قریشکەکانی ژنان و
خۆڵی ئەنفال
تێکەڵ ئەکرێ!

دووەم تابلۆ:

خۆرنشینێ کە ((ئەرخەوانییم)) پێگەیشت
وەك گۆزەیم لەملەوە هەڵیگرتم و
پڕیکردم لە ئەوینی ئاڵی خۆی و

---

[*] خالید سەعید: یەکێك بوو لە هونەرمەندە پێشەنگەکانی هونەری شێوەکاری لە کوردستانی عێراقدا.

قلّپ..قلّپ.. شیرین شیرین
ڕژانمیه ناو جوانیی ژنێكی شه‌نگه‌وه
له‌و جوانیه‌دا مامه‌وه.. هێند مامه‌وه
گه‌ڕامه‌وه‌و بووم به شه‌راب
له‌و ساته‌وه عه‌شقێك له‌من ئه‌خواته‌وه
نه‌ئه‌و ده‌مم لێ هه‌ڵئه‌گرێ و
نه‌من كۆتاییم بۆ هه‌یه‌و
نه‌هیچ ڕه‌نگێكی دیكه‌ی تر وه‌ك شه‌رابیی
له‌ناو خۆیدا غه‌رقم ئه‌كات!.

سێیه‌م تابلۆ:

له ئاخ و داخی ((زه‌رد))ه‌وه
رۆژێ نامه‌یه‌كه‌م بۆهات
زه‌رفی نامه له توێكڵه‌ژانی نێرگزێ ته‌نكتربوو
له‌مدیوه‌وه، دیوی ئه‌ودیوی ته‌نیایی ئاواره‌بوون
هه‌مووی دیار بوو
وه‌ختێ نامه‌یشم كرده‌وه
ئاگاییم بوو به خه‌و بینین
وه‌ختێ زانیم سه‌دان په‌پووله‌ی په‌مه‌یی
له‌ناو چاوما هه‌ڵئه‌فڕین و هه‌ڵئه‌وه‌رین.

تابلۆی چواره‌م:

من حه‌زێ بووم خۆڵه‌مێشیی

نەم ئەزانی ڕەنگی ماچی کچ چ ڕەنگە
لەسۆراخی ئەو ڕەنگەدا لێوی خۆمکرد بە باڵندە
لەدوای لێوت ماچم بینی
ڕەنگاڵەیی لەناوناخما ئەتکێتەوە
بۆ خۆیشم بووم بەتەیرێکی ڕەنگاڵەیی

تابلۆی پێنجەم:
ڕەنگت ئەوەندە ناسکە
گوڵ بریندارت ئەکاتو
ئەوەندەیش ڕەنگت خوێن گەرمە
لەژێر بەفرا قوڵپ ئەداتو
هەر لەنێوان ناسکییت و خوێن گەرمیتا
من ڕەنگێکی پایزەیی ژەنگارمو
وا خەریکە باڕێزەکەی عومر ئەمبا!

تابلۆی شەشەم:
زەریای بەسامو کەشتییەك،
ڕەنگی نەهات.
هاژەی شەو و، ڕەوە قرش و، مانگە شەوێکی ترساو و
((با))یەکی شێت.
زەریای بەسامو کەشتییەك،
ڕەنگی نەهات.

له خەون دوورتر کەنارە و

له ڕەنگی وولاتیش دوورتر چراکانە و

ئەوەی نزیك بێ هەر بزەی سمێڵەکەی قاچاخچییەو

ئاوێکە شێت.

بەحری ئیجەو کەشتییەکی پیرەمێردوو

فەرهادێك و شیرینێك و ڕەنگێکی شێت.

زەریای سامدار

کەشتییەکی سەرەونخون

ڕەنگێکی مۆن

هاژەی مەرگو

گەلەقرشێ

خەون بە زیندویی ئەخۆن!

تابلۆی حەوتەم:

دوێ شەو جڤینێکمان هەبوو

زوربەی ڕەنگە ناودارەکان لەلام بوونو

تا درەنگانێ مانەوە.

((زەرد)) لە پووشووی ئەم پاییزە،

شەپقەیەکی بۆ کردبووم. لێم وەرگرتو کردمەسەری

زەردەپەڕی خەمێکی خۆم، وەختی هەستان

منیش هەورێکی بزۆزی شپرزەیی سەرم دایە

کەپڕی بوو لەباگژەی بێ دالدەیی و

لە نمەنمی تەنیایی و لە مەوسیمی شیعرپژان!

لای ((سوور))ەوە زامێك هاتبوو کرمانجیی

باریکەلە چون خەیاڵی بەلاڵوك و بەبریسکە

چون مەراقی ڕەنگی ژاڵە و

بۆینباخی گوڵ ئەستێرەی ((یەڵماز گۆنای)) لە ملدابوو.

وەختێ ئەدوا.. پریشك لە قسەی ئەبۆوەو

وەختێ ئەڕۆی گوڵ هەنار شوێنی ئەکەوت و

کەوەختێکیش لەبەردەمی پاشە ڕۆژدا ڕائەوەستا..

شاخ ئەچووە سەر شانی شاخو..

لەچوارلاوە بۆیشی ئەبوون بە کامێرا..

لای((کەسك))ەوە سنەوبەرێ میوانم بوو

مژدەیەکی لەش پاراوو هەرزەکاربوو

گیرفانی پڕ لەبەهارو

کۆڵەپشتی وەرزەکانی پڕ ئاوێنەو پڕ گۆڤارو

درەختێکی خوێندەوار بوو.

ئەستێرەیەکی بچکۆلە بەقەد تۆپێ

لەلای ((شین))ەوە هاتبوو

وەختێ کەوتە نێو باوەشم

هەربەسەرنج هێدی هێدی شینی کردم و

لەوساتەوە ساماڵ چاومەو

زەریایش لەشم!

تابلۆی هەشتەم:

لەتابلۆما ڕەش و سپیی
بەرابیەك لەدەشتی زەین دروست ئەكەن
نیوەی هەتاو، نیوەی سێبەر.
كە هەتاو بچێ بۆ سەفەر
سێبەر ئەخاتە پاشكۆی و دوور دوور ئەڕوا..
ئەوسا ئیتر لە تابلۆما بەفر ئەبارێ و
قەلەڕەشكە پەیدا ئەبێ و سەوزیش ئەنوێ
دیسانەوە جارێكی تر ڕەش و سپی
بەدوای یەكتردا دێنەوە..
ئەمجارەیان ئەویان قژی ژنەكەمە كە ((با)) ئەیباو
ئەویتریان شەوقدانەوەی شیعرێكی خۆم.
لەتابلۆما ڕەش وسپیی
ئەچنە ناو ڕۆحی یەكەوە..
چارشێوەكانی ڕواڵەت فڕێ ئەدەن
ڕەنگە، هاواری سترانێ ڕەش پۆش بێت و
ڕەنگە برینێك سپی پۆش
ئەشێ ئازارێك سپی بێ و
گوڵزارێ ڕەش !.
لەتابلۆما ڕەش و سپی
من هەندێ جار.. ڕەشەكانم پێ ئەكەنن و
سپیم ئەگری.

تابلۆی نۆیەم:

ئەشێ لای تۆ ڕەنگی زەرد ببێ بە ڕەنگی تێکشکان و
ڕەنگی باوێشکدانی پایز، ببێ بەڕەنگی ئاویکلەی
هیوایەکی کزو نەخۆش، ببێ بە ڕەنگی دابڕان
لەنێوانی دوو گۆرانیی و دووباڵندەو دوو دڵداردا..
کەچی لای من هەر ئەو ڕەنگە
ئەبێ بەڕەنگی پێکەنین
ئەبێ بە ڕەنگی دیداری ئێوارانی خۆشەویستیو
بەمانگە شەوی خەوبینین.
هەردوو، کێڵگەی گوڵە بەڕۆژە و زاری خۆر
وام پێ ئەڵێن.
ئەشێ لای تۆ ((شین)) هەر ڕەنگی هەڵفڕینو
شەقڒن بێت و ڕەنگی بەرزیی و ڕەنگی یاڵی ئەسپی زەریاو
ڕەنگی نەینووکی ساماڵ و ڕەنگی نیگاکانی ئەوین.
کەچی لای من هەر ئەو ڕەنگە
ئەبێ بەڕەنگی ترساوی منداڵیم و ڕەنگی پرسیاری
ناو سەرم و گیر ئەخوات و وەك ئەستێرە
لەژورێکدا حەپس ئەکرێ.
ئەشێ لای تۆ ڕەنگی ڕەش ببێ بەڕەنگی
مەرگی باخچەو ڕەنگی گریان و تابووتی سەرنجدان و
پرسەی ئاوو، لاوانەوەی گوڵە باخو،
تارمایی ژین..

کەچی لای من هەر ئەو ڕەنگە
ئەبێ بەجوانترین ڕەنگی پرشنگداری دەم بەخەندەو
ئەبێ بە شەوی مۆسیقاو بەرگی بەفرو
بە خوێنی گەرمی خەمێکی شێوە شیرین
وەختێ یارم، گوڵی سپیم
تاریکیەك لەبەر ئەکاو ڕەش ئەپۆشێ.

تابلۆی دەیەم:

ڕەنگ هەیە دوور لە پێکدادان
بەهێمنی، بێ وەی بۆ خۆی، لەناو جێگەکەیدا ئەمرێ.
وەکو ڕەنگی ((پەناگیری))
گەردوون پڕە لەم ڕەنگانە
ڕەنگ هەیە عەشق ئەیباتە ناو زریانەوەو
لەناو تۆف و ڕەهێڵەدا ئەبزوێت و گەرا ئەخاو
سەردەردێنێ و لەگێژاودا زۆران ئەگرێ و
لەنێو گەرداویشدا ئەمرێ
وەك ڕەنگەکانی باوەڕو
چون ڕەنگەکانی سەربەستی!

تابلۆی یانزەهەم:

من لە وەرزی دابڕاندا..
پەڕەمووچم کرد بەناو قوڵایی زەردا

زەرد گرتمی و
زەرد ڕایکێشام بۆ بنەوە
لەو ساتەوە من بووم بە زەردە ماسییەك
جۆگە جۆگەو ڕووبار ڕووبار ئەگەڕێم‌و
لەسۆراخی خەونەکانی یاقوتێکدام،
لێلاو لەگەڵ خۆیدا بردی‌و لێلا و لەمنی شاردەوەو
هەرچەند ئەکەم نایدۆزمەوە.
ڕەنگت فێربووە گشت شەوێ
وەنەوشەیی ئەهێنێتە نێو ژوورمەوە
وشەم ئێستا وەنەوشەیی و من خەیاڵم وەنەوشەیی و
خۆشەویستی وەنەوشەییش
بووە بەبادەی ڕوانینم و
لە پەیمانەی شیلانەیی چاوەکانتا ئەیخۆمەوە.
هەتا ئێستاش،
مەگەر ئاوێنە ڕەنگی عومری خۆم بیرخاتەوە
ئەگینا من لەو ڕەنگانەم وەکوو سەروو
بەتەنها هەرئاوی سەوزی یەکەم عەشق و
یەکەم ماچم لەناو ڕۆحدا ماوەتەوە.
من تەمەنم
پلوسکێکە.. لەگشت بەدەر
لەخوارەوە چەندە ساڵی لەبەر برژێ و لەبەر بڕوا..
لەسەرەوە، لە ڕنوەکانی عەشقەوە، دووئەوەندە

سالّی سەوزو ئاوی عومری
وەنەوشەیی ئەچێتەسەر

تابلۆی دوانزەهەم:
که شەو داهات
لەناو دۆلێکی ولاتدا
لەهەر کوێیەك خۆت بتەوێ
ئەتوانی سێ ڕەنگ تێکەلّکەی
بەیەکەوە و لەناو یەکداو لەناو دۆلّدا
تێکیان هەلّدەی:
((شەوی مەرگ و
لمی سەحراو
زریکەی کۆچ..))
بەیەکەوە تا بەیانی بیانشێلی
ئەنجام ڕەنگێك دروست ئەبێ، ڕەنگێکی نوێ
پێی ئەلّێن: ڕەنگی ((ئەنفالیی))!
ڕەنگە ئەنفالیەکان، بەردەوام ئێواران، لەخۆرنشین و
زەردەپەڕ وردئەبنەوەو چیرۆکی خۆیان ئەگێڕنەوە.
یەکەم چیرۆکی نێو ڕەنگدانەکەی من بەمجۆرە کەوتە دووان:

ئێواران، هەمووجار، ئێواران
مەراقم زەردەیەك لێی ئەداو هەلّئەبێ

لەگەڵ خۆم مەراقی داگیرساو هەڵئەگرم
ئەیبەمە دەرەوە بەر دەرگای کوختەکەم
لەو دەشتە هەردووکمان پێکەوە ئەچینە سەر چیچکان
هەردووکمان پێکەوە دەستێکمان ئەخەینە ژێر چەنەو
بەرەو خوار بەرەو خوار ئەڕوانین
هەتاکوو تخووبی خەو بینین، ئەوپەڕی پێدەشتی نامۆیی
ئەوپەڕی سنوری بێدەنگی، ئەڕوانین
پێکەوە تەماشای وەرینی ڕووناکیی و وەرینی گۆرانیی و
تەماشای ڕێی کۆچ و مردنی ڕەنگ ئەکەین
مەراقم هەزارەو خۆم یەکێك
سەد بەژنی خەیاڵ و خۆم بەژنێك.
ئێواران هەمووجار ئێواران
لە ژێلّلا پۆلەمەل: ڕەش، سپی، خاڵ خاڵ و زەردباوو
پەمەیی و نارنجیی
دێنەوە بۆ ئێرە
ئەو کاتە مەراقم لابەلا سەیرێکی سووتانم ئەکات و پێم ئەڵێ:
تۆ بڵێی ئەوانیش ڕۆژێ بێ، زەردو سوور
بەکۆمەڵ لە ژێلّلا هەمدیسان بێنەوە بۆ ئێرە؟!
من ناوم ((کوێستان))ە
ژنێکی کەلاریم
بەڕێکەوت، هەربەناو، ((کوێستان))م
ئەگینا من پڕم لەگڕەو

ئەگینا من باوکم لەخێڵی پەنگرەو
من دایکم لە هۆزی ژیلەمۆو سوتانە.
تەنیام و بێوەژن.. خۆم و خوا
تەنیام و بێوەژن.. وەك تاقە ڕەشماڵێ
لەبەردەم گردێکی رووتەنا.
شۆڕەبی هەڵقرچاو لەبەردەم چۆمێکی وشکدا
لەو ئەچم.
ڕەنگیشم لەڕەنگی ڕەشتاڵەی
خەمێکی تەڵخ ئەچێ و
ژیانم سێبەری کون کونەو
ئەستێرەی بەختیشم ئاوێنەی شکاوەو
خەندەیشم گەر هەبێ، ئەوە هەر جریوەی زامانە.
لەبەردەم هەتاوە سوورەکەی
نێرینەی ڕۆژگاردا، ڕەنگێکی مێیینەی چوواوەم.
توخمی من، لەم ناوە، هەر ئەڵێی تریفەی ژێر هەوری
مانگێکی ترساوە.توخمی من،
لاسکە گیای ژێر پێیەو هەمیشە و هەمیشە
ئاوێکی گریاوە. ئەوەتەی لەبیرمە خەنجەری سمێڵدار مۆڕەی
دێ و و نەڕەی دێ و هەر بەژوور سەرمەوە وەستاوە.چەمۆڵەی
جەستەمم. چەمۆڵەی دەشت ودەر، چەمۆڵەی شاخ و داخ. ڕووخسارم
نانێکی سووتاوەو بەژنیشم بانیژەی حەزێکی روخاوە. ئەوەتەی
ڕەگەزم بیرێتی: من جەستەم ماسییە لەتۆڕی پیاواندا گیراوە.

ئەوەتەی لەبیرمە سێبەرم و تارمایی گوناهم و ئەوەتەی لەبیرمە،
من گسکی ناوماڵم و لە هێلکەی پیس ئەچم و
بەختیشم لەپووش‌و پەڵاشی سەرئاوە.
دەمێکە لەشیشم وەك ڕۆحم گڵمتکی
تینوەو هەربە شوێن ئۆخژنی ڕەنگیکی پاراودا گەڕاوە. ئەوەتەی
لەبیرمە((خەیاڵم)) ئەویشم هەرهی خۆم نەبووەو هی پیاوە:
منداڵ بووم براکەم نەیئەهێشت
ئەستێرەی بەورشەی ئاسمانیش بۆمن بێ
گەشێکی دائەنا بۆ خۆی و
ئەبوایە کزێکیان هی من بێ
ژاڵەبووم گەورەبووم.. چون ئازار غەدریشیان
لەگەڵما گەورەکرد.. ڕەنگ بووم و ڕەنگ نەبووم
مێینەی ڕەنگێ بووم هەربەزۆر تێکەڵی ڕەنگێکی
نێرینە کرام و.. وا شووم کرد.. ژنێکی کەلاریم،
من ڕەنگی سوتماکیی و ڕەنگدانی ئەنفالییم
حەوت ڕەنگ بووین لە خەونی باخێکدا
سێ ڕەنگی مێینەو چوار ڕەنگی نێرینە
حەوت ڕەنگ بووین لەباوەش گوڵدانی گردێکدا
ڕۆژێکیان ڕۆژی حەشر، ئێوارە
ڕۆژێکیان قیامەت نەفخی سوور، ئێوارە لەپڕدا. ئێوارە
هاتن و خۆیانکرد بەزام و زریکەو ناو ژان و
ناو ماڵو ناو باخدا. خۆیان کرد بەخەون و خەیاڵدا ئێوارە

((بارق)) هات.
مردن هات بەجلی عەسکەری و
بەتاج و نەجمەوە.
((بارق)) هات.
غەزەب هات بەخودەی ئاسن و، ئاگر هات
بەجووتێ چەکمەوە..
بەلاّ هات خۆلاّویی و سەحرا هات
بەگڤەو لورەوە.
دۆڵپا هات پۆستاڵی پۆلاڕێژ لەپێداو
تاعوون هات عەگالی لەسەرداو،
زمانی شینکیی خۆم پێش تیغی سەرملم ئەکەوت و،
قەمسەڵەی خاڵ خاڵی دووکەڵ و عاگولی لەبەردا.
قاچی خۆم، قاچی خۆم، ئەچووە ناو بۆسەوە بۆسەرم و
دەستی خۆم، دەستی خۆم، تابوتی چێ ئەکرد بۆ لەشم و
پەنجەی خۆم، پەنجەی خۆم، ئاگری لەشارای گیانی خۆم بەرئەداو
ڕەنگی خۆم سوتاوو ڕەنگی خۆم سوتێنەر
ڕەنگی خۆم جامانەی بۆ حەربە ئەبەست و
دەنگی خۆم پێش هاوەن ئەکەوت و
چاوی خۆم، چاوی خۆم، چاوی خۆم
هەناوم و کانیم و چرامی نیشانی عوجاج و لم ئەدا.
ئێوارە لەپڕدا ئێوارە، بارق و کاسکێت و یاشێخ و جامانەو
پشتێنی گوڵ گوڵی و خەنجەری دەبان و

دووربینی گەردن و دەمانچەی کەلەکەو

شەڕواڵ و دزداشەو شەجەرەی سەییدو تێکەڵەی خەفیفەو

غەوارە بەجلی دەبابەو کڵاوی ڕاجیمەو چاویلکەی قەمەوە

پێکەوە هاتن و خۆیان کرد بە ماڵە سەوزەکەی ڕەحمانداو

بەژووره سپییەکەی قورئانداو

لەسیمای نوورانیی میحرابدا

لەوێدا: گۆشاوگۆش

سورەتی ((بەقەرەو نیساء))و

((مریەم و یوسفیان))،

وەك مانگا زەردەکەی خانزادوو

یوسفی هەڵەبجەو

ئاسکەکەی مەولەوی‌و

مریەمی بادینان سەربڕی!

لەوێدا کوت کوتی گۆشتیشیان لەزەرفی

کاغەزی کوژراوی کتێبی خودادا بەشکردوو

لەوێوە، من خێری گۆشتێکی حەڵاڵ و شیرین بووم

قوربانیی ئاسیای بچووك بووم، لەوێوە

بۆ دوورگەی عەرەب و ماڵانی ئەمەوی و تا تکریت

یەك بەیەك ئەندامی جەستەمیان

بەئێسك‌و خوێنەوە بەخشیەوە!

ڕۆژێکیان، ڕۆژی حەشر ئێوارە

ڕۆژێکیان، قیامەت، نەفخی سوور، ئێوارە

هاتن و حەوت ڕەنگ بووین بردیانین

ئێواران هەموو جار ئێواران، لەو دەشتە

مەراقم، زەردەیەك لێی ئەداو هەڵئەبێ.

لەگەڵ خۆم قوتیلکەی مەراقی داگیرساو هەڵئەگرم

ئەیبەمە دەرەوە بەر دەرگای کوختەکەم، لەوێدا،

بەرامبەر ڕەنگی خواو چاوی خوا ڕایئەگرم

بۆئەوەی تێکەڵی پەنهانیی ئەوبم و

لەڕەنگی نادیاردا خومگەری تەنیایی و نەهێنی شەوبم و

لەچاویا ئەستێرەی سەرسامبوون بژمێرم!.

ئێواران هەموو جار ئێواران، ((با)) دێنمە ناو ڕەنگی،

ئەنفالیی خۆمەوە، ((با)) ئیتر بەڕەنگی ئەنفالیی ڕەنگ ئەبێ،

((با)) وەکوو دەشت ئەگری و با وە کو خۆڵ ئەگری و

کڕووزەی ڕەنگێکی زامدارو بێ داڵدەی لێوەدێ.((با)) ئەدوێو

هەر ئەدوێ و فوو ئەکا بەباڵای کون کونی ژیانماو

شەش تەرمی ئاوازو شەش ڕەنگی قوربانیم..

پێکەوە لەکفنی شەش هەوری کۆچەردا هەڵئەگرێ. ئەو باسی سەفەری درێژی ناو لم و جیهانی ((عەرعەر))م بۆ ئەکاو کۆستیشم پێدەشتی پاراوی جەستەمەو مەراقم کەروێشکەی تیا ئەکاو ئازارم سەرانسەر هەر گوێیەو گوێ ئەگرێ!

ئێواران هەموو جار ئێواران

هەڵئەسم شەش کراس، شەش ڕەنگی کوژراوو

شەش وەرزی خڵتانی ئەشکەنجەم ئەهێنمە دەرەوە،

بەردەرگایماڵەکەم
شەش کراس، ڕائەکەن، باوەشم پیائەکەن
شەش پارچە کراسی ڕەنگاو ڕەنگ
کراسی هەر شەشیان سیانیان مێ و سیانیان نێر
ئەیانکەم بە پەتی تەنافی بەردەمماو
لەسیلەی ئەسرینی چاومەوە سەرنجیان لێ ئەدەم.
دوای تۆزێ ڕەنگەکان ئەوانیش بەکاوخۆ ئەدوێن و ئەجوڵێن
ئەوەیان: کراسە شینەکەی باوکیانە
ئەو وەختەی ئەمبینێ
گیرفانی پڕ ئەبێ لەخەندەو
بەرۆکیش گوڵێکی شین ئەگرێ. ئەو وەختەی ئەمدوێنێ
هەر دوو قۆڵ دەس ئەکەن بەسەماو
ملیوان ئەبێتە کۆترێ و هەڵئەفڕێ.
ئەوەیشیان کراسە کەسکەکەی گەورەکیژ
تائێستەیش ئاودامان هەر بۆنی گۆرانیی زیرەك و
ماملێی لێوە دێ. ئەمبینێ و ئەبێتە پەڵەیەك
لەپوونگەی گوێ کانیی ئەوسای ((دێ)).
ئەویتر کراسە مۆرەکەی ڕیحانەی بچکۆلە
ئەمبینێ و لە جێی خۆی شەماڵی ڕەنگینەو هەڵئەکاو
کزیەك لە گڕەم ئەدات و
دەرونم و ئامێزم و ناو قژم
پڕ ئەکا لە وردە پەپوولە.

ئەو دووانەیش کراسی هەردوو کوڕ زەردو سوور
قریوە ڕۆئەکەن لەدەشتی بەردەمماو
دوو جوانون ئەو وەختەی لەخەوما غار ئەکەن
لەژووری تەنەکەو لەهۆدەی خەفەتما
تۆزو خۆڵ لە کۆستم هەڵئەسێ.
ئەمەیشیان کراسی خامەکەی ڕەزێیەو
تائێستەیش بریسکەی ئاڵ ئاڵی لەشینکی تورنجیی و
لیمۆیی لێوە دێ.
ئێواران هەموو جار ئێواران
شەش کراس کە دەورەم لێ ئەدەن
من ئەکەن بەکەلی گورگە زێو
ڕەنگاو ڕەنگ باوەشم پیائەکەن.
شەش کراس، شەش ڕەنگی، بێ سەرو بێ شوێن و
شەش ڕەنگی ڕەوەندی ناو لم و شەش ((با)) ی وێڵ،
شەش سەراب، شەش هاوار، ئێواران هەموو جار
ئێواران، من ئەکەن بە داری چاوەڕێو بنچکی چاوەڕێو
نە دێن و نە دیارن و نە مۆمێك لە ژانما هەڵئەکەن.
من ناوم ((کوێستان))ە
ژنێکم کەلاری و
ڕەگەزم لەڕەنگی دووکەڵەو
وڵاتم لە ڕەنگی سێڵاوەو
پێناسەم لە ڕەنگی قیژەیەو

چاویشم لە ڕەنگی پێدەشتی شەوانە.
ئێستاکە تەمەنم چل ئاخی تەواوە و
سەریشم بۆ ڕەنگی کۆچکردووی شەش ئەوین
ئێواران هەموو جار ئێواران مۆمدانە.
ئێواران هەموو جار ئێواران
خۆ بەخۆم
بەڕەنگی بۆشایی و تەنیای خۆم ئەڵێم:

ڕەنگە ((زمناکۆ)) ئەو ڕەنگەی بیر نەمابێ
کەجارێکیان لەناکاوێ
لەڕەشاوێکی هەڵکێشاو
تووشی پرسەو گریانێکی بەکوڵی کرد.
ڕەنگە ((سیروان)) ئەو ڕەنگەی بیر چوبێتەوە
کە زستانێك لەگەڵ لافاوێکدا
هات و لێڵاوی چاوی داهێناو
بۆ ماوەیەك هەر کوێری کرد.
لەوانەیەو ڕەنگە هەموو تەیرەکانی
ناو ئاسمانی باوەشاسوار، ئەو ڕەنگەیان بیر نەمابێ
کە جارێکیان، لە خوارێ ڕا، وەك ڕەنگێکی بۆرەقنەی
گەردەلوولێ لەپڕ هات و
ڕەنگی عەشقێکی بەهارەی لە کۆشدا کوشت.
لەوانەیە، باخەکانی پرتەقاڵ و

دار هەناری شارەبان و

گوڵە بەڕۆژەی دەشتی دوز هەندێ ڕەنگیان بیر نەمابێ

تەور بەدەس چۆن هاتن و

لەناوقەدا، ڕەنگی ئەوینیان بڕیەوەو

دوو دوو سێ سێ لەپاڵ پەرژینێکی نزما:

پێکەنینی جۆگە ئاوو

حیکایەتی منداڵان و گۆرانیەکانی گەنم و جۆو

ڕەنگی خۆزگەو بارانیان کوشت.. ڕەنگە هیچیان بیر نەمابێ!.

بەڵام.. بەڵام..

بەڵام تەنها تاقە ڕەنگێ..

کەڕەنگی ئاوی گۆڕیوەو

ئاو ناتوانێ وەك ئۆکسجین لەپێك هاتەی دەرهاوێژێو

وەك سەرچاوە، لەبیری خۆی بباتەوە..

تاقە ڕەنگێ کە چۆتە ناو دەروونی قوڵی بەردەوەو بەرد ناتوانێ

وەکو زەڕڕە لە جەستەی خۆی بکاتەوە. تاقە ڕەنگێ کە بۆتە

ڕەنگی فڕین و مەل ناتوانێ وەکوو هەوا لە باڵی خۆی بکاتەوە...

تاقە ڕەنگێ کە بۆتە ڕەنگی زەمان و ڕەنگی جێگەو سەعات

ناتوانێ لە چرکەی بکاتەوە.. گوڵە بەڕۆژە لە چاوی. باخی پرتەقاڵ

لە دەنکی، گوڵی دار هەنار لە ڕەنگی، شار لە شەقام ، زمان

لە فەرهەنگ و وشەی، شاخ لە لوتکەی، ئەم وولاتە لە سك و

زای، ڕۆژەکانی و ڕۆژمێریش لە داهاتووی بکاتەوە:

ئەنفالەو ڕەنگی ئەنفالەو ڕەنگی ئێمە ڕەنگی مێژوو

ئەنفالەو ڕەنگی ئەنفالەو ڕەنگی ئێمەو ڕەنگی

ئەنفالەو ڕەنگی ئەنفالەو ڕەنگی ئێمەو

ئەنفالەو ڕەنگی ئەنفالەو ڕەنگی

ئەنفالەو ڕەنگی ئەنفالە

ئەنفالە و ڕەنگی

ئەنفالە !

((لاوانەوەی شیعرێ بۆڕەنگێکی بچکۆلەی ناو ئەنفال،

لاواندنەوەیەك دوابەدوای درێژەی

کۆچ و ونبوونی هەزاران ڕەنگی زەردو سوورو

نەگەڕانەوەی هەزاران گوڵ و ئاوێنەو ملوانکەو بازن و مێخەکی نێو ماڵ!))

مەگری ڕەنگە بچکۆلەکە

تۆ لە مانای ئەم سەفەرە شینە ناگەی

لە زەمانی کۆچ تێ ناگەی!

ڕەشەباکان و زیلەکان پەلەیان بوو لە مردن پەلەتریان بوو

ڕەشەباکان لە پێچپێکدا تۆیان لە دەست کەوتە خوارێ و

نەوەستان و درەنگیان بوو.

مەگری ڕەنگە بچکۆلەکە

ڕەنگی ئاڵی ناو بەیانیی

مەگری تۆ لەم ڕۆژگارە تێناگەی

تۆ لە مانای خۆرئاوابوونی بەیانیان

لە دووکەڵی سەفەر ناگەی!

بچکۆلەیت و تۆ چووزانی چەند درێژە کۆچی سورو

هەناسەکانی ڕێی عەرعەر
مەگری ڕەنگە بچکۆلەکە!. ڕەنگی زنە. ڕەنگی شەمامەی
خاڵ خاڵ و ڕەنگی هەنگ و ڕەنگی تێکەڵی زەنگیانەو
ڕەنگی کزەو ڕەنگی شنە. مەگری ڕەنگە بچکۆلەکە!.
مەگری با بنە دەوەنێ لەم دەشتەدا. نەتبینێت و ئەویش بگری
کە ئەو گریا پەپوولەیەك پێ بزانێ و ئەویش بگری لە فرمێسکی
پەپوولەوە باخ بیزانێ و ئەویش بگری و کە دار گریا
بەردیش بگری و
لە فرمێسکی بەردیشەوە
گریانی بتەنێتەوە بنار بگری و لوتکە بگری و
گوڵە کێویلەکان بگرین،
مەگری با باڵندەیەك نەتبینێ و
ئەویش بگری کە ئەو گریا
ئەمجارە ((با)) بەکوڵ بگری و
کە((با)) گریا ئاسمان بگری و
لە گریانی ئاویشەوە،
مەراقێ بتەنێتەوە هەموو جەستەی
ئەم نەخشەیە و ئەم ڕەنگدانە بگرێتەوە
مەگری ڕەنگە بچکۆلەکە مەگری
لە کوڵی گریانی تۆدا وا خەریکە
وڵاتێ سوێی ئەبێتەوە!.
((گەڕانەوەیەك بۆ لای گیتارە خۆشەویستەکەی ((ئازاد)) و

هەموو ئەو ڕەنگانەی کە لەڕەنگدانی دۆڵێکدا و لەژووره نسرمەکاندا
خەویان بەئایندەی سپی و خۆرەتاوی ئازادییەوە ئەبینی))
لە هەڵەمووتی مەرگەوە و لە هەڵدێری ڕەنگەکاندا.
لە زەمانی قووچو خزی تەمەنێکی بەگینگڵ و دژوارەوە،
چەند ئومێدی زێڕین ئاسای خەونی ئێمە بە تروسکەو پریشکەوە
چون گلۆڵەیەك لە پرشنگ پەرت پەرت بوون و لەو
دوندەوە بەربوونەوەو یان وەکوو شوشەی مانگە شەو
کەوتنەخوارێ و وردوخاش بوون. وەك نەبووبن چوونەوە
ناو ڕەنگەکانی بەر لە ((بوون)) و هەپرون هەپرون تێکەڵ
بە سرووشت بوونەوەو لێمان ونبوون!
لەو دۆڵەدا
کە ڕەنگمان تیا ئەکرد بە دەنگ
دەنگیش بە قووڵپەقوڵپی ئاو
ڕەشمان تیا ئەکرد بە سەوزو
سووریش بە ڕێگاکانی چاو
لەو دۆڵەدا..
گیتارەکەت دەم و لێوی ڕووبارێکی دیکەی ڕەنگ بوو
هەموو جارێ لەناو دەربەندی ڕۆحماندا پلە پلەو ملە ملە هەڵیئەکرد
وەکوو کلوو ئەیبردینو ئەیدایینە دەست وژەوژی ئەفسونی ((با))
گیتارەکەت لەو دۆڵەدا سەمای ڕەنگەکانی شارو پەنجەکانی
شارستانی و پرچی ژنو زەردەخەنەی پاشەڕۆژی منداڵان بوو.
یەکەم جاربوو گوڵەکێوی‌و گاشەبەردو هەوای ئەوێ

لەو ڕەنگی دەنگە ببیسن‌و
لە ئەشکەوت‌و کەوێڵەوە بجولێن‌و بێنە دەرێ.
وەختێ گیتارت لێ ئەدا.
لەبن زوقم‌و سەهۆڵەوە گوڵە هەتاوێ ئەبزووت‌و
لە سکی گردی تینوویشدا
زنە ساوایەك ئەجوولا. وەختێ گیتارت لێ ئەدا
ڕەنگ هەر ڕەنگی لێ ئەبۆوەو،
ئەبوون بە هەزار، ڕەنگی جیا.
خۆت‌و گیتار ڕەنگتان لە ڕەنگی چنارە زیزەکان‌و
لە چرای کزی شەوانەی ژووری قوڕو
لە ڕووخساری ((ژیلوان)) ئەچوو.
گیتارەکەت ڕەنگی قوربانیی ئەژەنی. لە هەوادا ڕەنگەکان
ئەخەنینەوە. ڕەنگەکان ئەبوون بە ڕشتەی بیرەوەری داگیرساوو
بە زەنگیانەی هەڵفڕیوو
لەناو ژاندا چەخماخەیان ئەدایەوەو
لە دوایشدا ئەبوون بە ئاگری سەرچیا.
گیتارەکەت ڕەنگی قوربانیی ئەژەنی،
ئەیکرد بە تۆف‌و با پووسکە.
قوربانیەکان بە جلی گوڵەهێرۆوە- یەکە یەکە ئەهاتنەوەو
لە گەڵماندا دائەنیشتن‌و پەروانەبوون دەوریان ئەدا لە
چراکە. گیتارەکەت بەهاری ناو باوەشت بوو، پەنجەکانی دەستی
ڕاستت لە فەزای شینی ئاوازدا ئەبوون بە مەل‌و باڵندە،

ئەیانخوێندو شەقژنیان بوو.
گیتارەکەت ڕەنگی ژنو
باڵای ژنو کەزیی ئەوانی ئەژەنی
ژێی یادگارو ژێی ڕەنگی
کۆچی بێ وادەی ئەژەنی.
ئاوازەکان وەك باڵندە، ئەڕژانە ناو ژوورەوە.
ئێمەیش ئەبووین بەدرەختو کونە شاخو بە هێلانە
ئاوازەکان پەیڤی ڕەنگینی گیتار بوون لەسەر باڵی سەمەندەری
ئەفسانەیی ئەیانبردینەوە بۆ شار. ئەچووینەوە سەرشەقامو
ناو ژوورەکانی کتێبو سەرشانۆکانی دراماو بەر ئاوێنەی
لاپەڕەکانی ڕۆژنامە. ئینجا ئەبووین بە حەزێکی پیرۆزەیی ،
بە نقێمێ لە موستیلەی پەنجەی یارداو لە دواییشدا هەموو
ئەبووین بە چەند دلۆپێکی زیوین لە نێو چاوانی گیتاردا.
لەو دۆڵەدا
لە شەوێکدا هاتم بۆ لات، ڕەنگ بەستبووی
کرێوەی ڕەنگی مێژوو بوو،
چون دەستی بەردو دەستی دار
دەستی وشەیشم تەزیبوو.
گیتارەکەت لەسەرمادا تانگۆیەکی گرمۆڵەبوو.
لەسەر ڕەفەو لەناو باوەشی کتێبدا هەڵئەلەرزی.
بەڵام تۆ خۆت ڕەنگی گەرمی سروودێ بووی
لەناو هەناوی شەختەدا

پشکۆت تیا ئەگەشایەوەو

روو لە ((با))یەکی دڕیش بووی.

شیعرەکانم بە چوارمشقی لە ژووری سەماو ئاوازدا دائەنیشتن.

گیتارەکەت دائەگرتو بە ڕۆح گەرمت ئەکردەوە.

ئەوسا ئیتر لەنێوانی پەنجەکانتا ڕەنگ هەڵئەقوڵی.

لە چاویشتا تروسکایی ئاگری دوورو ، شەبەقێکی ئێجگار کاڵی،

ئەودیو تەمی چارەنووسمان دەرئەکەوتن.

ئاوازەکان هەڵئەگیرسان

ئەتکرد بە چراخانی ڕەنگ

ئەبووین بە باخی خەیاڵ و لەناو ڕەنگی دەنگەکاندا

کە یەکەم گزنگ لێی ئەداین سەرو ملمان پرتەقاڵیی‌و

تەنیاییشمان زەردێکی کاڵ هەڵئەگەڕا.

کە ((با))ی ئاخیش هەڵیئەکرد.. تاریك ئەبووین

ئەبووینەوە بە تارمایی‌و بە بنچك‌و دەوەنی شاخ

لەو دۆڵەدا

لەیەك ڕەنگیی سیاسەت‌و

لەیەك ڕەنگیی کتێبەکان یاخیی ئەبووین.

بۆئەوەی جۆگەی خەونەکان ڕەنگین بکەین:

ژن‌و کتێب‌و مۆسیقاو دڵداریمان ئەکردە ناو.

بۆ ئەوەی سەرمان بکەینە مێرگ‌و بژوێن

تیشکی جیاجیاو دەنگی جیاجیاو

بەیەکەوە ڕەنگی دژمان تێدا ئەڕوان.

لەو دۆڵەدا، گیتارەکەت، باران، بارانی ئەباران
لە وەختێکدا باران هەر لەولاترەوە یەخسیری نێو سیاساڵ بوو.
گیتارەکەت دنیایەکی ئەهێنایە ئەو دۆڵەوە
بەڕەنگی تر تەماشامانی ئەگۆڕیو
بەڕەنگی تر ئەیکردینەوە بە منداڵ.
لەو دۆڵەدا ڕەنگەکانمان برسیی بوونو
وەختێ ژەم بوردە ئەچوونە ناو ڕەنگەکانی بێهۆشیو نووستنەوە
خەویان بە ڕەنگی شیرینیو،
ڕەنگی چەوریو
ڕەنگی گۆشتەوە ئەبینی:
لە خەویاندا داروبەردو بەفرو گڵێش
ئەبوون بە خۆراکی جیاجیاو
ڕیز ئەبوونو ئەچوونە سەر
سفرەو خوانی بەتامو بۆی
هەمەڕەنگی خواردەمەنی
هاوڕێیەکم، پارتیزان، ڕەنگ برژاوێکی کەرکوکیی
جارێك گێڕایەوەو وتی: من شەوێکیان هەر لە خەوما، کەرتی
دابڕاوی کەندێك، چین چین زەردو چین چین سپیو لەسەرەوەیش
ڕەنگ قاوەیی لەبەرچاوم بوو بە کێکێك، لەو خەوەدا،
تیپەکەمان، ڕەنگ ماندووەکانی بیستو یەك، هەموو نیشتبووینە
سەریو کەچی سوچێکی گەورەکێك کەل نەئەبوو. هەر لەخەوما
دوورە ڕنوی بەفری کێوێك، لەبەرچاوم،

ئەبوو بە دووگی هەڵواسراو،
لەبەرچاوم لەمپەڕەوە هەتا ئەوپەڕ، کێلەبەردو بنەداری ڕەش
هەڵگەڕاو ئەبوون بە بزنو ڕانەمەڕ، دەنکە چەو ئەبوو بە چوکلێت
هەور ئەبوو بە پەشمەكو
گڵەسوور ئەبوو بە حەڵواو،
لەوسەریش ڕا،
لەبەرچاوم گردی زیخی ڕێ و ڕێ و ڤات ڤات،
ئەبوو بەیەك سەفەرتاسی ئێجگار گەورەو
هاڵاوی چێشتێکی تازەی لێ هەڵئەسا.
لەو دۆڵەدا ڕەنگەکانمان بێ کاڵا بوون،
ڕەنگەکانمان خەویان بە کراسی سپیو
بە ڤاتێکی ڕەنگ زەیتوونیو
بە گوڵی سەر بۆینباخو
قۆپچەی سەرقۆڵەوە ئەدی.
من هەندێجار لەناو خەوی ڕەنگ پۆشتەدا خۆم ئەگۆڕی:
لەپەڕەی پانی گوڵ هێرۆ کراسی سپیم ئەدووریو لە گەڵاکانی
دار گوێزیش ڤاتێکی جوانی زەیتوونیو لەتەڵاشی گەورە گەورەی
دارستانیش پاڵتۆیەكو لە گوڵەکانی دەمەشێر بۆینباخو لەدەمی
خونچە سەد قۆپچەو.. وەختێ خەبەرم ئەبۆوە، تاقە ڤاتی،
خاکیی بەرم بای سارد کرژی کردۆتەوەو، بن میچ دڵۆپە ئەکاتو
ژوورەکەیشم وەکوو لەشم لەسەرماندا هەڵئەلەرزی.
لەودۆڵەدا ڕەنگەکانمان بێ ژن بوونو ڕەنگی بێ ژن

له ژیانی خۆمان ئەچوو: له پەنجەرەی بێ شووشەمان،
له ڕەنگی نایلۆنی بەربا وەختێ سوچێکی بەرئەبوو.
له ڕەنگی پەتووی سەر دەرگا کە بارانی هەڵئەمژیو
لانەئەدراو قورس قورس ئەبوو،
ڕەنگی بێ ژن، ڕەنگی لایتی دەستمان بوو،
وەختێ له ڕۆیشتنی شەودا، له نیوەی ڕێ،
یان پیلەکانی ئەمردوو یان چاوی تەواو کز ئەبوو.
ڕەنگی بێ ژن، لەو دۆڵەدا، له ڕەنگی پێخەفی چڵکن،
له کراسه بێ قۆپچەکان، له سوراحی دەسك شکاو، له ڕەنگی
زەردی پڵیتەی زۆپایش ئەچوو، کاتێ ئیتر شین نەئەبوو.
ڕەنگی بێ ژن، له ڕەنگی کەمانچەی کزی بێ مۆسیقار،
له ڕەسمێکی بێ چوارچێوەی کەمێك دڕاو،
له ڕەنگی پشکۆی کوژاوە..
لەڕەنگی ئەو خۆڵەمێشەی دەرمان ئەداو
ڕەنگی بێ ژن ، له ڕەنگی ئەو دارەیش ئەچوو، له چاوەڕێی
بارانێکدا لەسەر گردێ تاقو تەنیا ڕاوەستابێو به چواردەوریا
هەربڕوانێو بەڵام ئیتر نەباران بێ و نه کۆتایی بێ چاوەڕێ.
ڕۆژەکانی ڕەنگی بێ ژن..
له پەڕەپەڕەی دەفتەری هەڵوەشاوو
شەوەکانی ڕەنگی بێ ژن.. له پرتەپرتی فانۆزێ
لەبەردەمی گژەباداو..
له تەنیایی قەڵەم پاندانێکیش ئەچوو..

مەرەکەبی تیا نەمابێ و هیچ نەنوسێ،
لەو دۆڵەدا، ئەو وەختەی ڕەنگی بێ ژنم،
ئەچووە ناو ڕەنگی مێینەی خەوێکەوە،
ئیتر خەو بۆنی ئەگریجەو بۆنی ڕەنگێکی ناسكو
بۆنی شەمامەی خاڵ خاڵو
بۆنی خۆشی ژنی ئەگرت.
لە ژێر هەرزاڵی خەوێکدا،
لەبەرچاوم، دارهەناری بەر ژوورەکەم،
ئەبوو بەژنێ سوور پۆشو
ئەچووە گوێ کەناری چۆمو
چاوم لێبوو، پارچە پارچە گەڵای بەریو
گوڵی جلی دائەکەندوو
رووت ئەبوەوەو، لەسەر سینەی بەرەڵڵاوە،
هەردوو مەمان بەرەو لای من هەڵئەفڕینو
هێواش هێواش لەسەر دەسم ئەنیشتنەوە.
هەر لەخەودا ئەبوومەوە
بەڕەنگێکی گەرم گەرمی هەرزەکارو لەسەفەری
هەنگوینیدا ، ئەچوومەوە ژووری ئاڵی یەکەم شەوو
لەسەر چرپای تیشك و پەموو،
بەهارێك بووم پاڵ ئەکەوتم،
بووکەکەی خۆم، سپی سپی لەگەڵ ماچی ڕەنگ پەمەییو
بەدەم باڕێزەی حەزەوە،

ئارەزووی سوور ئەهاتەوە نێو باوەشم.
ئەو وەختەی ئەمویست نزیکی ڕەنگی تێکەڵبوون ببمەوە..
لەپڕ خەبەرم ئەبۆوە ،
سەرینی پەڕ لە باوەشداو، تووڕە تووڕە
سەرینەکەم تووڕ هەڵئەداو،
چاویشم ئەنووقاندەوە، تا خەوی نوقسان تەواوبێ‌و
جارێکی تر بووکەکەی
خۆم ببینمەوە!.

لەو دۆڵەدا کە منداڵانمان ئەبینی:
تەیروتواڵی ڕەنگ کزی گوندنشین‌و جوجکی نەخۆشی کولانەو،
نەو نەمامی لارە مل‌و ڕەنگی رووتوقووتی هیواو،
تەراخومای چاوی کانی‌و گوڵمان ئەدی.
لەو دۆڵەدا کەمنداڵانمان ئەبینی، بەیەکەوە
سەهۆڵ و پشکۆی لەرزوتاو، ڕەنگی وڕێنەی پەلکە گیاو،
ڕەنگی وێرانەی مەکتەب و ڕەنگی مەرگی نەخۆشخانەو،
شوشەی کوژراوی دەرمان و ڕەنگی کلۆڵیمان ئەدی.
لەو دۆڵەدا وڕەی تەیارە ڕەنگێکی دێزی هەبوو
وەختێ ئەهات،
سیمای ئاسمانێکی شیرین،
لەپڕێکدا وەکو سیمای گرژی پیرە ژەنەڕاڵێکی لێ ئەهات،
ناشرین و تاڵ تاڵ ئەبوو.

هەندێ جاریش لەو دۆڵەدا
مردن هێند نزیك ئەبۆوە:
نینۆکەکانی پەنجەیی و چەناگەیی و بزەی چاویمان ئەبینی.
لەو دۆڵەدا، ڕەنگی شەهید
ڕەنگی هەق بوو، وەختێ کە سوور هەڵئەگەڕا.
ڕەنگی تەنیایی ئێمەیش بوو، وەختێ دنیا
لە ڕیزدا دەری ئەکردوو ئەیدایە دەس تاعوونی ((با)).
ڕەنگی سەرکەوتن لە ڕەنگی یاقووتی بەر باران ئەچوو
لەڕەنگی خەندەی هەتاوێك، دزەبکاو بێتە ژوورێ
لەبێشەڵانی تاریکدا.
ڕەنگی پاشەکشەو ڕەنگی هەڵاتنی تفەنگ
لە ڕەنگی ونبوونی ڕێگا لەڕێبوارو،
لە ڕەنگی باڵی شکاوی هەڵۆیەك و
لە بێدەنگبوونی ڕەشەباو لە زریانێکی شەل ئەچوو
لەو دۆڵەدا ڕەنگی ئێمە بۆیە مابوو
ڕەنگی ئێمە بۆیە ئەژیا
چونکە هێشتا ئاواتێکی ڕەنگ زیوینی لە ناودابوو
چونکە هێشتا ڕەنگی ئاوازێکی سپیی .. لە گیتارەکەی ئازادو
لە ژێی دڵیەوە ئەهاتو
هەموو ڕۆژێ ((ڕۆژباش))ێکی سەوزوتەڕی
لە ئایندەمان ئەکردو ئەوسا ئیتر بەرچەکانی ناو خەونو
بە توولە ڕێی ناو برسێتی و ئێستەماندا هەڵئەگەڕا!

ئازاد! ئەی هاوڕێی ڕەنگی شاخو
ڕەنگی سروودو
ڕەنگی خەو..
ئەی هاوڕێی هەموو ڕەنگە ئازادەکان!
دوای چەندین ساڵی خۆکوژی ڕەنگەکان و
پەرت پەرت بوونی ئاوازەکان،
لەدوای ئاوابوونی لەشت و مانگی سەوزی گیتارەکەت:
لە ((ئۆسلۆدا)) زەردەپەڕێك،
لەسەر بەفری درەوشاوە، وەك تورنجی رۆکردبێو
شەقام بووبێ بە خامەکی ئاڵی لەشی،
ئەو هەتاوە بە جێماوە،
ئێوارەیەك کە غەمگینتر بوو لە شیعری ئاوارەو
بێ تاقەتتر لە زمانی بێ هاوڕێی کوردیم لەوێ.
لە ڕێکەوتێکی زەردباودا ، لەسەر بەفری بەر زەردەپەڕ
لەسەر جادەیەك بێ ڕێبوار،
چۆڵو درێژ
چون جادەکانی ئازاری دوای ئەنفالم،
تووشی هاتم،
گۆرانییە بێوەژنەکەت ، مامزە بێوەژنەکەت،
درەختە بێوەژنەکەت.
تووشی هاتم. کە دیم ئەتوت گیتارەکەت ئەبینمەوە.
لەوکاتەدا تورنجەکانی زەردەپەڕ

کاڵبوونەوەو ، گەواڵەیەك لە هەوری دوور
هەر لەشێوەی گیتارێکدا
نزیك بۆوەو نزم بۆوەو، هێندەی نەبرد
گیتار بەسەر هەردووکماندا باریو
لە دواییشدا بێدەنگ بێدەنگ بێ ڕەنگ بێ ڕەنگ
تۆ بەرەو ژوور من بەرەو خوار، لەیەکتری جوێ بووینەوە!.

((ڕەنگی ئاوارەم لە کافتیریایەکی ئۆسلۆدا، لە
نهۆمی دەیەمدا شیعرێکی نووسیی!))

تەنیایی لە شوێنی بڵندا بۆ ڕەنگی ئاوارەم ئەبێتە جۆلانە
هەمدیسان لە هەمان کافتیریای ڕەنگاڵەی فڕیوی نهۆمی دەیەمم
من ئێستا پێش خەڵکی خوارەوە، نوێترین پەپوولەی ئەم بەفرەو
نوێترین سەمای ئەو لەباوەش ڕەنگێکی شیریدا ئەبینم.
لە هەمان چایخانەی ڕەنگاڵەی پەنجەرە بازنەیی نهۆمی دەیەمم
چەند جوانە کەناوی ئەم جێیەش ((باڵندەی باران))ە
ئەڵێی من لەشەوی ڕەهێڵەی وشەدا
ئەم ناوەم لێ ناوەو
وا ئەویش گەرمو گوڕ لە سەرمای ژێر سفری قوتبێکدا
بۆم بۆتە باوەشی پڕ پووشووی زەردەڵەی ، هێلانە،
لە هەمان چایخانەی ڕەنگاڵەی
پەنجەرە بازنەیی نهۆمی دەیەمم
هەرلەسەر قەنەفەی گوڵ گوڵیی ڕۆژانەی لە هەفتە زیاترم دانیشتووم.

کات ڕۆژەو نیوەڕۆی لەش سپیی ، کەچی من

بوولێڵێ هاتۆتە سەر مێزم و

وا تازە خەریکی نووسینی شەوێکی درێژی ڕەشپۆشم

ئەنووسم تاریکی ئەئاژووم دوور ئەڕۆم، دوای تۆزێ

لەسیلەی دێڕێکدا وشەیەك بەگیرم ئەهێنێ و ئەوەستم

ڕەشنووسم ئەشڵەژێو ناچارم

ئەو کورسیە شکاوەی ژێر وشەم لابدەم.

بەدەنکێ شقارتە بەرەولای جگەرەی نێوانی دوولێوم

گڕێکی بچکۆلە هەڵئەکەم

شەوقێکی مەیلەو ئاڵ خۆی ئەدا لە شووشەی چاویلکەم

ئەنووسم.. لە هەمان چایخانەی ڕەنگاڵەی

پەنجەرە بازنەیی نهۆمی دەیەمم

من ئێستا لە گەشتی ناو ڕەنگدا

میوانی ناوبەفری نەرویجم

لە رێی کام ڕەنگەوە هاتم؟!

کۆچی ڕەنگێکی سەرابیی پێشم کەوت و

منی گەیاندە نزیکی بارەگای خواو

لای بەتریقی قوتبی ژوورو.

ڕەنگەکانی ناونیشتمان بە دەستی یەکتر ئەکوژران

بە شوێن سپیدا ئەگەڕام

ڕەنگێك.. هێورمکاتەوەو سەری ماندووم لە هەورێکدا ڕابژەنێ.

خۆمدایە دەست کۆچی ڕەنگێکی سەرابییو خەو بردمی

بەیانییەکی تەماوی لە بۆشایی یەکەم باوێشکی زەریادا
گیرسامەوە. هەڵبەستێکی کەڕولاڵ بووم
من نەعلەتی سەرهەلگرتووی شاخو داخ بووم
ئەمویست سەری لە نیشتماندا لێ کەوتووم لە هەندەران بدۆزمەوە
کەچی نە ئەوم دۆزیەوەو نە ئەو نەعلەتەم لێبۆوە.
لە چاوەڕێی نامەیەکدا
دە ساڵ پۆستێکی بەتاڵ بووم
من هەڵم بووم
کۆچی ڕەنگێکی سەرابیی دوور بردمی
بۆ ناو خەونێ و
کەچی نە کۆچ بڕایەوەو
نە ئەو خەونەیشم هاتەدی

لە دەفری خاڵیی غوربەتا
لە ڕەنگی وشەو ڕەنگی خەم
من زیاترم نییە ئێستا لەگەڵ یەکدا تێکەڵیانکەم
بۆ ئەوەی ڕەنگێ دروست کەم
بۆ تەنیاییم تازەبێتو
لە دوای خۆیشم
چاوی ئێوەو فرمێسکتان بکا بە شایەت!.
من نانووسم
من تەنها وەختێ ئەنووسم

کە نووسینم بیرچێتەوەو

کە ڕووناکیم تیا نەمێنێ و

تاریکیی بکەم بە شایەت!

وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە

دڕدۆنگن ڕەنگەکانی من

وەك دڕدۆنگیی دەمو چاوو دەروونی خۆم

لەیەك ساتدا من چاوێکم دووکەڵ کێشەو

ئەویتریان تاقە بۆ مۆم.

دڕدۆنگن ڕەنگەکانی من

چون دڕدۆنگیی دەستەکانم

لەیەك ساتدا من دەستێکم وا لەناودەستی ژیانداو

کەچی دەستەکەی تریشم هەرهەمان سات

ڕامئەکێشێ بەرەو ڕەنگی دۆزەخێکی پڕ مەرگەسات.

دوودڵن ڕەنگەکانی من

چون دوودڵیی پەیڤەکانم

لەیەك ساتدا ڕەنگێکم ئەیکا بە تۆفو

ڕەنگێکی ترم لەولاوە ڕۆژژمێری سیاساڵە.

من خاوەن ڕەنگێکی ڕاڕام

پڕم لە قەوزەی گومانو

پڕم لە رەڵمی* نائارام

ئەو دەمەی تۆ وائەزانی بای دڵنیا من ئەباتو

---

* رەڵم : وردە زیخو لی بن کانی و رووبار

کەشتیم دوورە لە گەرداوو

گەییومەتە ڕۆخی ئارام

هەر ئەو ساتە من چارۆگەی دڕدۆنگیم‌و

مەراقێکم بنم کونەو ئاو تێم ئەچێ‌و

بووم بە بەڵام!

وەرە ناو ڕەنگەکانمەوە

لەبەرهەتاو لە تەنیاییم وردبیتەوە ڕەنگێکی زۆرکاڵ ئەبینی

ڕەنگێکی مت، ڕەنگێکی مات،

ئەوە ڕۆحی منداڵیمە لە شووشە بەندی عومرما

ماوەتەوەو نیازی نییە قەت بێدەنگیی جێبێڵێت‌و

سەفەر بکات

لەبەر چرای کزی ژووری: لە خەیاڵم وردبیتەوە،

ڕەنگێکی زۆر تۆخ ئەبینیت، ڕەنگێکی چڕ، ڕەنگێکی بێ بزەو

خەندە، ئەوەیش کراسەکەی دایکمە

وا لەبەری ڕابوردومداو نیازی نییە

قەت فڕێی باو ڕەنگێکی تر لەبەربکات، لەبەر ئاوێنەی دەروونما،

لە ڕاڕایم وردبیتەوە، ڕەنگێکی دڕدۆنگ ئەبینی، دەمێ زەردەو

دەمێ شینەو دەمێکی تر هیچیان نییەو بەردەوامیش بەدەوری

خۆیدا خول ئەخوات. ئەوەیش ڕەنگی ئەو ترسەیە

وەکوو خڵتە لەناو ناخما ماوەتەوەو نیازی نییە قوڵایی خۆی

قەت دەربدات. لەبەر بڵێسەی گڕێکیش لە پیاوەتیم وردبیتەوە

ڕەنگێکی سوور، ڕەنگێکی زۆر زەق ئەبینی ، ئەوەیش ڕەنگە
مەغرورەکەی نێرینەیە
لوتی کردۆتە ئاسمانو
نیازی نییە بێتە خوارێو
جێ بۆ یەکسانی چۆڵ بکات.
لەبەر تیشکی مانگەشەوێ،
لە ئەوینم ورد بیتەوە، ڕەنگێکی
سادەی مۆری کاڵ بەدی ئەکەیت،
ڕەنگێکی هێدیو لەسەرخۆ،
ڕەنگێکی پڕ لە تریقە،
ئەوە ڕەنگی یەکەم کچە کە خۆشمویست،
ڕەنگێ کە ڕەنگی چاویشمەو، ڕەنگی دەنگمەو،
ڕەنگی بۆنمەو، نیازی نییە هەرگیز ڕۆژێ
یادگاری خۆی جێبێڵێو
یان پێم بڵێ: کۆتاییم هات!

((گۆرانییەکی نەخشین بۆ ئەو کچە سەوزەڵەیەی
ڕەنگەکانی منی پۆشیو منیش دوراو دوور
ئەم پەلکەزێڕینەم بۆ نووسیو لە دواییدا کردمە ملی))

هەر دوور بەدوور بوو بینیمی
تۆ لەولاوە سپی پۆش بوویت

لەم لاوە من هەستم ئەکرد
بەفر پرووشەم تیا ئەکات.
هەر دوور بەدوور بوو بینیمی
تۆ لەولاوە کەسك پۆش بوویت
لەم لاوە من هەستم ئەکرد
شیعر شکۆفەم تیا ئەکات.
هەر دووربە دوور بوو بینیمی.
زەردپۆش بوویتو
من لەم لاوە هەستم ئەکرد
بای خەزان تیامدا هەڵئەکات.
هەر دوور بە دوور بوو بینیمی
شین پۆش بوویتو
من لەم لاوە هەستم ئەکرد
دەریاچەیەك بانگم ئەکات.
ئەڵێم ئەگەر نزیك بیتو باوەشێکت پێدا بکەم
ببین بە هەورە برووسکەو لەیەك بدەین
ئەبێ ئەوسا لەم شارەدا
بارانی چەند ڕەنگ دابکات؟!
وەرە ناو ڕەنگەکانمەوە
بە ڕەنگدا من پێ ئەزانم ئەو ڕۆژە بۆنی چیت لێدی.
بە ڕەنگدا من پێ ئەزانم ئەو ڕۆژە دەنگت غەمگینە،
یان بەختیار؟!

له ناو ڕەنگدا تفت و تاڵیت یان شیرینیت تام ئەکەمو
له ناو ڕەنگدا ئەتخوێنمەوە گەشیت یان سیس؟!
بە ڕەنگیشدا پێ ئەزانم لەوکاتەدا
تۆ بیر لەچی ئەکەیتەوە.. هەربە ڕەنگیشدا ئەزانم
تۆ ئەوساتە خۆشت ئەوێم
یاخود بێزاری لە ڕەنگم!.
وەرە ناو ڕەنگەکانمەوە
کە خولیای خۆمو جوانیی تۆم ئاوێتەکرد

ڕەنگێك دروست بوو نە زەردبوو
نەسپیی بوو.. نە شینی کاڵ
ڕەنگێك زیاتر هەر لەڕەنگی
گۆرانییەکی ئاوارەو
بارانێکی غەمگین ئەچوو.
کە وشەی خۆمو بزەی تۆم لە ناویەکدا ئاوێتە کرد
ڕەنگێك دروست بوو نە کەسك بوو
نە زەیتوونی و نە مۆری کاڵ
ڕەنگێك زیاتر هەر لە ڕەنگی
شپرزەیی گەڵایەکی دەم باپووسکەو
شڵەژانی کوت و پڕی تاریکیەك لەبەردەمی ڕووناکیداو
ڕەنگێك زیاتر هەر لە ڕەنگی شکانەوەی
جۆگەیەکی دوودڵ ئەچوو!.

که ئێوارەی کۆچکردنت و بێدەنگیتم
لە ناویەکدا ئاوێتەکرد
ڕەنگێك دروستبوو، نەئاڵ بوو نە یاقووتیی‌و
نە سووری کاڵ..
ڕەنگێك زیاتر هەر لەڕەنگی ئاوابوونی مانگی سەری شاعیرێك‌و
سەرگەردانیی هۆنراوەیەك لەناو زمانەکەی خۆیداو
ڕەنگێك زیاتر هەر لەڕەنگی ((مەولەوی)) دوای شانزەی مارت‌و
هەر لەڕەنگی گژوگیای دوای ئەنفال ئەچووا
وەرە ناو ڕەنگەکانمەوە
ڕەنگی هەژارو بێدالدە، ڕەنگی ئاوارەو پەشمووردە
ڕەنگی نانمە لە گریانی پارویەکداو ڕەنگی ئاومە لە هەنسکی
دێراوێکداو ڕەنگی بەرەڵلای ئاژەڵی بێ چەپەرو بێ خاوەنی
گوم ناوومە.. لەو دەشتەدا..
ڕەنگی ڕاونراوە ڕەنگم، لەم خەریتەی دووکەڵەدا، هێڵێ نییە
بۆ سنووری هەڵقرچانم‌و نە بۆشایی باوەشێکم پیا ئەکات‌و
نە ڕەنگی کۆست بۆ ساتێکیش دەست لە کۆتەڵم بەرئەدات.
کە دانیشتم ئاوێنەم‌و لە پشتەوە ئەمکڕێنن‌و تۆخ بم کاڵم
ئەکەنەوەو بجریوێنم ئەمسڕنەوەو گەر هەڵیشسم ڕەنگێکی دیم
بەسەردا قلێپ ئەکەنەوە.
ڕەنگی بێ شەوق‌و تریقەی ماڵی خۆمم..
وەکوو ئاوێنەی وردوخاش لە ژێر پاژنەی ئەفسەرێکدا
ڕەنگی بێ شەوق‌و تریقەی دەرکراوم.

چون کۆترێکی کەرکوکیی
لەهێلانەی ئەغیارێکداو
چون ڕەنگی کچە فەیلیەك لە پشتی شەوی زیلێکدا.
هەموو قولانجێ لە هاوار، هەموو بستێکیش لە ئازار،
لەبالآی ئەم نەخشەیەدا، ڕەنگی منە
توونی باباو ئاوی ئاموون ، ڕەنگی منە
من لەناو بێ ڕەنگیی خوادا،
ڕەنگی تەنیاییم گرتەوە.
لەبێ شوێنی خودایشەوە،
بێ شوێنم‌و بێ نیشتمان..
ڕەچەڵەکم لە بێکەسیی خوداوەیەو
شەجەرەی من ئەچێتەوە، سەر نامۆیی پیاوێ بێناو.
شەجەرەی من ئەچێتەوە، سەر تەنیایی دارێ سووتاو.
شەجەرەی من بریتییە لە پژوپۆی ئەو دووکەڵەی
گەڕۆکە ئاگرەکەی لەشی‌و، ئاگردانیشی بێجێیە
لەهەر شوێنێ پووشووی زەردو پزیزکێکی ژانی لێبێ،
ئەو لەوێیە!

((فاکسنامەیەك لە خەوێکی سەرهەڵگرتووی هەندەرانەوە بۆ ناوەوەی وڵات‌و بۆ هەرکەسێ قسەی ئەوو دەردی ئەوی مەبەست بێ یان مەبەست نەبێ!))
ناوم خەونەو

جگە لە ڕەنگی مۆتەکەو وێنەکانی
خەوێکی خۆشم نەدیوە.
من لە خەوما یان ئەبم بە: بەرانێکی سپیی کێوی‌و
لە ڕەوەزێکدا ئەسووتێم..
یاخوود ئەبم بە قەڵەمێکی فیرارو، بە شەقامی
شاری خۆمدا ڕاوئەنرێم!
خەوێکی تەمەن سی ساڵم
بەیانییەك، ئەو وەختەی جادەکانی شار، بۆ یەکەم جار
جلی ترسیان لەبەری خۆیان داکەندوو،
سرودو مەشخەڵو خەندە
هەموو ڕژانە گۆڕەپان.
من ئەو کاتە پەنجەیەکی دەستی چەپی ڕاپەڕین بووم.
سێ برابووین، برایەکم لەسەیرانێکی ((گزار))دا، ئەو زەمانە
کردیان بە بوتڵێکی خاڵیی کۆلاو
لەسەر شانی حەوتی نیسان نایانەوە بەنیشانە..
براکەی دیم.. هەربۆ خۆشیی‌و هەربۆ قاقای فەرماندەیەك
هەڵیانگرت‌و خستیانە ناو لوولەی تۆپێ و هەر ئەوەندەو
ئیتر برا.. لەپێش ئەسپەکەی میعراجدا..
گەیشتە ناو بارەگای خوا!.
باوکم فیشەك لغی کۆن‌و باڵای عەقڵی خانەبڕبوو..
دایکم تامرد.. هەر گوڵاڵە فرمێسکی تازەی ئەدایەو..
دایکم تامرد.. هەر قەلەڕەش جلەکانی خۆی ئەدایەو

من خەوێکی سی ساڵانەم.. من نیوەڕۆی سی ساڵانەم..
پڕم لە گڕەی ئارەزوو
تا لاتان بووم، ڕەنگی نانو ڕەنگی ژنو ڕەنگی ماڵێکی
بچکۆلەو، ڕەنگی پرسیاری نەترسم لە ئێوە ویست.
نانی خوێناویم پێ نەخوراو .. دەسم هەڵگرت
من ڕۆژێکیان لە شەقامی ناو شیعرێکدا ژنم ماچکرد..
بە بەردەکانی رەجمەوە خێو شوێنم کەوت تا شیعری گرت.
ژوورم پڕبوو لەوڕێنەی قاوغە فیشەك، ماڵم پڕبوو،
لەچاوی دز، لەدەستی دز، لە ڕەنگی دز..
من ڕەنگێکی ترسنۆك نیم.. بەڵام هەڵدێم
هەڵدێم لە ڕەنگی بکوژی ڕەنگدانی خۆم
هەڵدێم لە چاوەکانی باوکمو هەڵدێم..
هەڵدێم لە چوارچێوەی تابلۆکانیو هەڵدێم لە نیشتمانەکەی!
نیشتمانی من و باوکم دوو ڕەنگی بەیەك غەریبن
لە ناو نیشتمانی باوکما
تەنها هەریەك ڕەنگ سوڵتانەو
ڕەنگەکانی تر کۆیلەن.
ڕەنگم عەبدەو
هەڵدێم لە نیشتمانەکەی، زەوی حەرام.
پەیڤی حەرام لەناو دەمماو
لەناو سەرماو
جووڵەی حەرام

لەناو لەشماو
ڕەنگی حەرامیش لەبەرما!
هەڵدێم لەیەك ڕەنگیی ژیان
لەپاسەوانی تەماشای
لە یاساوڵی ڕاوەستاو بەدیار ڕەنگی جیاوازمەوە
بەدیار دەنگمەوە چۆن ئەڕواو؟!
بەدیار دەسمەوە چی ئەکاو؟!
بەدیار لەشمەوە کامە ڕەنگ لەبەرئەکا؟!
هەڵدێم لەیەك ڕەنگیی ژیان.
لەپاسەوانی تەماشای
ڕەنگم حەپسەو هەڵدێم لە حەپسخانەکەی ناوسەری خۆم
لەوەردیانی تەماشای
لە ڕەنگە چەقۆکێشەکەی
کە ژن لە گیانما ڕاوئەنێ و
پرسیار لەسەرما ڕاوئەنێ و
ڕەنگی جیاوازم ئەکوژێ!

((ڕەنگی بێزاریی تێبینیەك لەبارەی بەشی هەرەزۆری پیاوانی وڵاتەکەمەوە)).
لەم وڵاتە عەقڵ قفڵ و،
بێ کلیلەی مندا گەر پیاو،
لەم نیشتمانە ڕیشنەی مندا گەر پیاو،
ڕەنگ کوێریش بێ و بگاتە نوختەی مزمەعیل

لەناو پێخەفی مەرگا بێ‌و
گیانیش بدا.
ئەوسایش گۆچانێکی پێیە
لەژن بدا!

((ڕەنگێکی نارنجی هەمیشەیی و جێگیری وڵات .
نا ڕاستەوخۆ وەڵامێکی کورتی فاکسنامەکەی هەندەران ئەداتەوە))
لەوانەیە بەیانییەك قەلەباچکەیێ قاچاخچی
تاقە درەختی حەوشەکەم فریوبداو هەزار گەڵای لێ بسێنێ‌و
لەدواییدا ئەویش هەڵبێ بۆ هەندەران.
((بەڵام ئەفسووس.. لەوێ هەرگیز درەختەکەم
جارێکی دی سەوز لەبەرناکاتەوەو ڕەقەڵەو وشك
لە پانتۆڵ‌و کراسێکی زەردا ئەمرێ!))
لەوانەیە بەیانییەك بەر لەوەی من لەخەو هەستم
پەنجەرەیەکی ماڵەکەم لەناو شووشەی خەیاڵێکدا
کۆشکێکی شۆخی ئەورووپای بینیبێت‌و
شەیدای بەژنی بەرزی بووبێ‌و
خۆی لەدیوار دەرکێشابێ‌و بە کلۆوکۆی ئەو عەشقەوە
ڕایکردبێ بۆ هەندەران.
((بەڵام ئەفسووس..
من ئەزانم لەوێ نایکەن
بەپەنجەرەی کۆشکی شۆخ‌و

لەگەراجی سەردابێكدا تاقو تەنیا ڕائەوەستیَو
كەپیریش بوو
لەناو ژەنگێكدا قاوەیی بێدەنگ ئەمریَ!))
لەوانەیە نیوەشەوێك ئەستێرەیەكی ناو شیعرم
هەر بەڕێگای كاكێشاندا، ئەویش هەڵبیَو سەرهەڵگریَو
شوێن مانگێكی دوورگەكانی ئەویَ كەویَو
بچێتە ژووری ئاوەوەو
نەگەڕێتەوە بۆ دیوان!.
((بەڵام ئەفسووس
من دڵنیام لەویَ هەرچەند بجریوێنیَو
بەهەردوو مشت زیو بڕێژیَ بۆ كەناری گۆمەكانو
لەویَ چەندە زێڕ ڕۆكاتە بەردەم شەوگار.. هەرچی بكا
هەرپێی ئەڵێن:
تۆ ئەستێرەی ئێمەنیتو بڕۆرەوە بۆ كوردستان!))
من ئاوازێكی نارنجیی ڕاپەڕینم
لەژێی گەرووی شاخو شەقام جویَ نابمەوە
تا دوا كلووی نۆتەكانم و تا دوا شەقەی باڵی ڕەنگم
لای گیتارەكەی ((ئازاد))و
لای ئێوارانی ((كوێستان))و
لای ئەڵڵاوەیسی ڕەشتاڵەی ((عەلی مەردان)) ئەمێنمەوە!.
وەرنە ناو ڕەنگەكانمەوە

من ڕەوازی* هاتو چۆی ڕەنگی تەنیاییم..

من ڕەوازی پیاسەی خولیاو چاوەڕوانیم..

من تەنیایی هێندە هاتوچۆی تیاکردووم

پەلکەگیایەك لەناو مندا شین نابێتو

تاقە گوڵێ لەناو مندا پێناکەنێ!.

من تەنیایی هێندە بەسەرما هاتووەو..

هێندە بەسەرما ڕۆیشتووەو.. هێندە منی پەستۆتەوەو

هێندە لیکی ڕۆژگاری خۆی پێداکردووم..

گەر بەڕێکەوت ڕێبوارێکی نابەڵەدی دنیای خەنین

بێتە سەرم، لەسەر لووسیم هەڵئەخلیسکێو ئەکەوێتو

جارێکی دی بەلای مندا نایەتەوە.

من ڕەنگێکی هامووتام* و پەڕاگەندە

مەگەر هەر بێ ڕەنگیەکەی خوا.. من ببینێو من بناسێو

مەگەر هەرتەنها ڕەنگی ئەو لەمن بچێ!.

وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە!

من شاعیری ئەو ڕەنگانەم پڕن لە پەپوولەو خەیاڵ

من شاعیری ڕەنگی سادەم بۆ خۆم کاڵمو بۆ خۆم پڕم

لە پاکژیی ڕەنگی کێویو لە ئەستێرکی ڕوونو ساکار.

نە ڕەنگە تۆخو تێرەکان، نە شاڕەنگو نە میر ڕەنگو

نە شاژنە زێڕینەکان.. هیچیان هیچیان من ناناسن،

---

* ڕەواز: هەر شوێنێ کە زۆر هاتوچۆی تێدابکرێ

* هاموتا: پەڕاگەندە

ئەوەی بمناسێ هەر ڕەنگی هەژارانەو ڕەنگی عەشقەو

ڕەنگی خاکەو چاوی منداڵ!

من لە سووری تۆخ ئەترسم

بەڵام چیبکەم لەوەی کە دیم..

بەڵام چیبکەم لە نیشتمانی ناو خوێناو

ئەو هەموو شیعرەی پێ نووسیم!

من ئەبوایە هەر ڕەنگی سپی باڵم بێ

هەر بە ڕەنگی کەزیی ژنو بەدەنووکی

تیتراوسكو بە پوولەکەی وردە ماسیو

بە تریفە بمنوسیایە!

بەڵام چیبکەم لە ئاسمانێ، کەبەردەوام هەورێ دێنێ

پڕە لە شەستی زامانو پڕە لەشەستی گریانو

دووکەڵ ئەکا بەقەدەرم و چاوی مێژووم

هەر بە تەنها بەرایی ڕەنگی هامووتاو

کۆست ئەبینێ!

بۆ کوێ ئەڕۆی؟! ئەی ڕەنگی هەڵبزرکاوی دەمادەمی تراویلکەو

ئەی ڕەنگی وەختی ئاویلکەو ئەی ڕەنگی پەژمووردەی پەرتو

ئەی ڕەنگی لانەوازی من؟! ئەڕۆی بۆ کوێ؟!

تۆ کوێت هەیە ڕووی تێ بکەی

جگە لە سەحرای ترافیە* و وێستگەکانی ڕەنگی هەڵمو

توانەوەتو بزربوونی

---

* ترافیە: ئاوارەییو غەریبی

ئەبەدیی خۆت؟! پەنا ئەبەیتە بەر کام ڕەنگ؟!
ئەچی بۆ کوێ؟!
لەسەرانسەری برینو لە جوگرافیای زوڵمدا،
لێرەو لەوێ، هەرچەند ڕەنگێ:
دەمو چاوی تێك شکاوو نەزیفی خوێنی دەنگیانو
زریکەیان لە تۆ ئەچێ!..
ڕەنگی کتێبی سوتاوو ڕەنگی ئاوێکی ڕاوەستاو
ڕەنگی تۆیە،
ڕەنگت کوژراو بە ڕەنگی خۆت ، تەماشاکە:
سەعات ژمێرێ خۆی خوێنی سەعاتی خۆی
بەزمان بلێسێتەوەو، شەقامێ پیادەڕەوی خۆی
بکا بە تابووت بۆ مەرگی ڕێبواری خۆی،
تەماشاکە: شاخێ بە ملپێچی
لوتکەی درەختی خۆی بخنکێنێو
لقو پۆپی تف لە ڕەگی خۆی بکاتو
تەماشاکە: پرچێ بۆ خۆی
ببێ بەپەتی سێدارە بۆ سەری خۆی، تەماشاکە:
پەنجەرەیەك چاوداگرێو
دەست درێژکاو پاچ بێنێتە سەر ژووری خۆی..
ئەبێ ئەو ڕەنگانە چی بن؟!
من بێ دەنگم و دە تۆ خۆت ناویان لێ بنێ؟!
ئەچی بۆ کوێ؟!

گەر بەتەمای لە ناو ڕەنگێکی دیکەدا سەرمات گەرمی بێتەوە؟!
گەر بەتەمایت لەناو باوەشێکی تردا
جێگەی ڕەنگت ببێتەوە؟! ڕەنگێکی گەوج!

ئەڕۆی بۆ کوێ؟! ئەی ڕەنگی ژنی ڕۆژهەڵات
((ڕەنگی ژنان: وەختێ تێکەڵ بە ڕەنگەکانی قامچیو
ڕەنگی تەباخی موبەقو
ڕەنگی پێڵاوی پیاوانو
ڕەنگی مایینی ڕەسەنو
ڕەنگی عەقڵێکی نوقسانو
ڕەنگی هەقی یەك لەسەر سێو
وەختێ تێکەڵ بە ڕەنگی دەوری بەرد ئەکرێ!))
ئەڕۆی بۆ کوێ ؟! ڕەنگی منداڵی ڕۆژهەڵات
((ڕەنگی منداڵ، وەختێ تێکەڵ: بە ڕەنگی دار حەیزەرانو
ڕەنگی شەقو ڕەنگی ترسو ڕەنگی پرسیاری قەدەغەو
ڕەنگی حەیوانی بچکۆلەو ڕەنگی کەڕیو ڕەنگی لاڵییو
تێکەڵ بە ڕەنگی زراوچووی ناو خەوێکی زڕاو ئەکرێ))
ئەڕۆی بۆکوێ؟!
ئەی ڕەنگی بۆری خەرافات؟!
ڕەنگی درنج.. ڕەنگی پەڕۆ.. ڕەنگی زرگو ڕەنگی فاڵو
ئەی ڕەنگی تۆخی پێستێکی هەزار ساڵە
ڕەنگی خەنجەری ئەزەلیی سەر گەردنمو

ڕەنگی خوێناویی شەوانەو ڕەنگی ڕۆژانەی کارەسات!
وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە!
با دەم‌وچاوی ئەمشەوتان لە شەوانی ترتان نەچێ
با هیچ نەبێ بۆ چەند ساتێ بتانبەمە نێو بەرایی ڕەنگێکەوە
کە زەردێکی ئێجگار کاڵەو پەنجەرەی گوڵە لیمۆیەو
بەژنی کچێکی کەرکوکەو لە قەڵاوە ئێوارانێ
زەردە.. زەردە..
بەسەر عەشقماندا ئەڕوانێ!
وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە
با ڕەنگەکانی ئەمشەوتان لەشەوانی ترتان نەچێ
با هیچ نەبێ بۆ چەند ساتێ بتانبەمە ناو قوڵایی ڕەنگێکەوە
قاوەییەو بەڵام کاڵەو..
شێوەی لە خۆڵو گڵمتکەو
پێستی لە پێستی ئاسکەو.. لەگەڵ ((ئامەد))
لەیەکیان جوێ ناکەیتەوەو
لە چۆڵەوانی ڕەنگماندا ئەبارێنێ!.
وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە
با بیرەوەری ئەمشەوتان لەشەوانی ترتان نەچێ
با هیچ نەبێ بۆ چەند ساتێ بێنە ناو ئەو ڕەنگانەوە:
کە سووری زەق، کە سەوزی زەق
کە زەردی زەق ، هونەری زەق

هەموو دێنەوەو ئەبنەوە بە یادی ((حەسەن فەللاح*))و
لە ژووری ساردی حەمامدا لەسەر دیوار وەکو جاران
بۆ یەکەم جار چاوی شار زەق ئەکەنەوەو
ڕەسم ئەکەن بە ئاسۆکانی سەرنجدان.
وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە!.
با خولیاکانی ئەمشەوتان لە شەوانی ترتان نەچێ
با هیچ نەبێ بۆ چەند ساتێ بتانبەمە نێو بەرایی ڕەنگێکەوە
کە ئەویش مرد
مرد وەك ڕەنگی تاراو خەنەو ڕەنگی شاییو
ڕەنگی مارمارۆکەی سەرتەندوورو یان ڕەنگی تێکەڵی بەفرو
دۆشاو!. مرد وەك ڕەنگی پشکۆکانی ناو مقەڵیو
مرد چون ڕەنگی ئێسك سووکی باڕەکەوی بەرهەیوانو
ڕەنگی گۆزەی هاوینانی سەر سەربانو
ڕەنگی چیغو مانگەشەوو
مرد وەك ڕەنگی کارێزەکەی وەستا شەریف:
ئەویش ڕەنگی سادە سادەی خۆشەویستیی شارەکەم بوو
سادە سادە .. ساکار، ساکار
کە لە ڕەنگی قسەکانی خاڵە رەجەب، لە چوڕەی شیرێکی
تازەو، لە کارژۆڵەی تازە زاوو، لە ڕەنگی شیعرێکی
ئازای ئەحمەد* بەگو، لە سێ بازی ناو سەوزە گیاو،

---

* حەسەن فەللاح: لە پێشڕەوەکانی هونەری شێوەکاری لە کوردستانی عێراقدا.
* ئەحمەد بەگ: مەبەست لە (حەمدی) شاعیرە.

لە ڕەنگی حەمامیی ژنو، لە کەڵەشێری سەر بارەدارو،
لە ڕەنگەکانی چاوبازی و سەرەتاتکێی نێو دەروازەو،
لە تاقو شووشەی پەنجەرەی ڕەنگاو ڕەنگو
لە چریکەی ((دیلان)) ئەچوو!

((تکایە سەنج بدەن من بەو شێوەیەی کەلە خوارەوەو
لەچەند نمونەیەکدا ڕیزبەندم کردوون،
بەو جۆرە، ڕەنگی شتەکان تێکەڵ ئەکەم بۆ ئەوەی پێکهاتەی
ڕەنگی تازەیان لێ دروست بکەم))
لە پێکێکدا ڕەنگی شیعرو ڕەنگی شەرابو ڕەنگی ژنو
ڕەنگی مۆسیقام کرد بە سەریەکدا، لە دواییدا ڕەنگێ
لەدایکبوو تازە ناوم نا ((ڕەنگی ئەوینیی))
کە قومێکم لێ خواردەوە
ڕەنگی ئەوینیی کردمی بەشەماڵو
بەمانگەشەوی هاوینیی.
لە ژوورێکدا ڕەنگی ڕۆمانو ڕەنگی فەلسەفەو
ڕەنگی زەینو ڕەنگی نووری پێغەمبەریم لەناو یەکتردا
تێکەڵ کرد، لە دواییدا ڕەنگێ لەدایك بوو تازە
ناوم لێ ناو پێم وت ((ڕەنگی بلیمەتیی))
کە خۆم هەڵکێشا لە ڕەنگی بلیمەتیی
لە پاش تۆزێ ئیتر من بووم
بە خەیاڵی ناو ژوورەکەی ((دستۆفیسکی))

لە واگۆنی غەریبیدا ڕەنگی شەوو ڕەنگی وەڕسبوونو
ڕەنگی نیشتمان و ڕەنگی هەموو هاوڕێکانم و ڕەنگی تەمو
ڕەنگی دووکەڵی   جگەرەم تێکەڵ یەك کرد
ڕەنگێ لە دایك بوو تازە
ناوم نا ((ڕەنگی تەنیایی))
کە چوویشمە ناو ئەم ڕەنگەوە
لە پاش تۆزێ، ئیتر من بووم بە بای وێڵو
بەشەقامی چۆڵو هۆڵو بەئازاری پیاسەکەری کەس نەناسو،
بەچەترێکی بەجێماوی ناو ترێنو، ئیتر من بووم بە
پۆستێکی لەڕێ ونبوو.. ئیتر ڕەنگم، بوو بە ڕەنگی
جانتاکەمو، ڕەنگی جانتام بوو بە ڕەنگی ژوورەکەمو
ژوورەکەیشم بوو بە ژووری نالیی و حاجی!
وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە
ئای کە ڕەنگی ترسنۆکم زۆرە
من بۆ خۆم ماڵەکەم پڕە لەو ڕەنگانە
لە ڕەنگی کوێر
لە ڕەنگی لاڵ
لە ڕەنگی کەڕ
ئای کە ڕەنگی ترسنۆکم زۆرە
بۆ نمونە یەکێ لەو ڕەنگانەم ڕۆژێ
ڕۆژنامەیەکی گرتبوو بە دەستەوە
ڕەشو سپیی ئەخوێندەوە

ڕۆژنامە ناوی ((ڕاستیی)) بوو
دوو هەنگاو لەولای ڕەنگمەوە
جامانەیەك ڕەش‌و سپیی لەملی گوڵێ ئاڵابوو
ڕەنگم دەستی لە ڕۆژنامەکە بەرنەدا
ئەو هەر ڕاستیی ئەخوێندەوەو
گوڵیش خنکا.
وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە..
ڕەنگی تەنیام ، ئاو پێی ئەڵێ لە شەپۆلم نەرمتری
گوڵ پێی ئەڵێ لە هەناسەم ناسکتری
وریای ڕەنگە تەنیاکەم بن..
ئەی بای دووری‌و لێك دابڕان!
وریای ڕەنگە تەنیاکەم بە
لەو سەرەوە کە هەڵتکرد لەم خوارەوە
خۆڵ نەکەیتە چاوانمەوەو ئاوم لێڵ کەیت
چونکە ئێستا لەخوار تۆوە شیعرێك لەمن ئەخواتەوە
بە روونی نەبێ مەراقی منی ناوێ‌و
بە تازەییش نەبێ هەرگیز
هەڵوەرینی گەڵاکانی خەونی ناوێ
وریای ڕەنگە تەنیاکەم بە!
بە ئەسپایی پێت لەسەر زەردەی دابنێ‌و
بە هێواشی بەلای پایزیا گوزەرکە!
نەبادا خەمی خەو سووکم، نەبادا ژووری خەو سووکم،

کسپەی بێدار ببێتەوەو، یان لەوحەیەکم داچڵەکێ.
بە هێواشی بەلای ئێوارەمدا ڕەتبە
نەبادا ئەم کۆچی ڕەنگە، پەڕەسێلکەی ڕەش‌و سپیی،
پەڕەسێلکەی لاواندنەوەی نزم فڕی ئەم حەسرەتەی لێ بتەرێ!
ئەی کۆچی ڕەنگ! کۆچی بینین
بەلای هەر دەوەنێکدا ڕەت ئەبی، پەپوولەیەك لە تەماشای
تەڕی من‌و یەکدوو دڵۆپ لەم بارانە ئاوارەیەم بەجێدێڵی
بەلای هەر یادێکدا ئەڕۆی، وەنەوشەیەك لە پەخشان‌و
لاپەڕەیەك لە چیرۆکی ڕەنگەکانم بەجێدێڵی، ئەی کۆچی ڕەنگ!
ئەی ڕەنگەکانی منداڵیی، ئەی ماسیە بچکۆلەکانی نێو ڕووباری
پیرۆزەیی، ئەی ڕەنگەکانی دڵداریی! ئەی ئارەزووی پڕ لە قوڵپی
ڕەنگاوڕەنگ‌و ئەی قریوەی وەك زەماوەند ڕەنگاو ڕەنگ و
هەست‌و نەستی ئەرخەوانیی!
((ئەو وەختەی دار کلۆر ئەبێ،
ئینجا ئیتر ئەچێتەوە بۆ لای پژوپۆی دێرینی‌و
بیر لە پەنجەرەی سەوزی ڕابوردووی ئەکاتەوەو ڕائەمێنێ.
تا مردن نزیك بێتەوە، پۆستەچیەکانی یادگار،
ژمارەیان زۆرتر ئەبێ‌و
ڕابوردوویش زیاتر ئەمدوێنێ.
وەختێ چاوی ڕەنگ کز ئەبێ‌و
ئاوی ڕەش دێ، ئینجا ئیتر، چاوی ناخم، ڕوونتر لە چاوی
ئێستاکەم، ڕەنگی دوورو، ڕۆژی بەسەرچوو ئەبینێ))

ئەی ڕەنگەکانی منداڵیی! ئەی ڕەنگەکانی دڵداریی!
جارێکی دی لەگەڵ خۆتان بمبەنەوە بۆ ئەو ڕۆژەی:
ئەچوومە ناو بڵقی کەفی سابوونەوە
نە خوێندنەوەی کاتژمێری دەستی وەختو
نە خوێندنەوەی ڕۆژنامەکانی خەفەتو نە ڕەنگەکانی ئیرەیی‌و
گەورەبوونم نەئەزانی!
لاسکە گیابووم‌و لە ڕەنگم نەئەگەیشتم
هێشتا فێری درۆی ڕەنگ‌و
درۆی دەنگ‌و درۆی تەماشا نەکرابووم.
ئەچیتەوە بەر ئاوێنە بچکۆلەکان
سەیری ڕووخساری خۆڵاویی و برینێکی ژێر چەناگەی
عەجولیی خۆت ئەکەیتەوە.
بەشانەی تەختە قژی پڕ دائەهێنی.
کڵۆیەك شەکر ئەخەیتە ناو دەمتەوە.
لە ناکاودا چۆلەکەیەك لە پەنجەرەی کراوەوە دێتە ژووریٚ
پەنجەرەکە دائەخەیت‌و لەناو ژووردا ڕاوی ئەنێی،
خۆت ئەکێشی بە دۆڵابدا،
شەکردانێك‌و قوتویەك بەرئەبنەوە.
کاشیەکی خۆشەویستی دایکت ئەشکیٚ‌و
لەترساندا ئیتر ڕائەکەیتە دەریٚ.
ئەچیتەوە بەر پرژەپرژی دڵداریی
یادگارت تنۆکی سارد لێی ئەدات‌و دائەچڵەکی.

((كووچەی گەڕەك لە هاوینانی جاراندا
دەمەو عەسر دێتەوە ناو تەماشاتو
ئاوڕشێنیٚ لەبەر دەرگای ماڵی یاردا
ڕەنگێکی مەیلەو قاوەییو بۆنێکی خۆش لە خەیاڵتا بە جێدێڵیٚ
ئەچیتەوە بەر پرژەپرژی دڵداریی
بۆ یەکەمجار شەش حەوت دێڕێکی شڵەژاو
ڕەنگی کورتو ڕەنگی درێژ، وشەی بەرزو وشەی نزم،
خەتی ترساو، لە کاغەزێکی شین باودا، هاتنە لامو
بۆ سەرنجم: شەش حەوت ڕیزە داری باخو شەش حەوت
پیٚپلیکەی خۆزگە بوون. شەش حەوت دێڕیٚ، لە کاغەزێکی
شین باودا، شەش دار گوێزبوون لەکەنار گۆلێکی مەنگدا
لە ڕۆژێکدا من هەزار جار خۆم لەو شینە هەڵئەکێشاو چاوەکانم
چون سمۆرە ئەچوونە سەر ئەو دارانەو بە پلیکانەی ڕستەیشدا
ئەهاتنە خوار. نامە ئەبوو بە جۆلانەو تیا ئەخەوتم.
زستان ئەهات نامەم ئەکرد بە چەترێكو
لەبەر بارانی عەشقێکدا هەڵم ئەدا.
کاغەز ئەبوو بە بەلەمو سەوڵەکانیش هەردوو دەستم. نامە
ئەبوو بەئاسمانو ئیمزای ئەبوو بە فڕۆکەو مەراقیشم
بەپەروانەو ئەخولایەوەو سەرئەکەوتم. شەش حەوت دێڕیٚ
لە کاغەزێکی شین باودا.
حەرفەکان ئەبوون بە هەنگو
کونی شانەو حەزیان شیلاویی ئەکردم.

وشەکان ئەبوون بە گردوو هەڵئەگەڕام بەسەریانداو لەدامێنی
نامەیشەوە ناوەکەی بانگی ئەکردم.
شەش حەوت دێڕێ لەنامەیەکی شین باودا.
لەسەری دێڕدا ڕووباربووم رامئەکردوو
لە کۆتایی دێڕەکاندا تۆڕی پرسیارێ ئەیگرتم.
لەژێر بەردی نوختەکاندا ئەتاسامو
لە پێچەکانی وێرگولدا گێژ ئەبوومو
لەنیشانەی سەرسوڕماندا وەك کەروێشکی بەرشەوارە
ئەوق ئەبووم و بەهەورازی وشەی ترسا سەرئەکەوتمو
لەسەرەوە لەناو وشەی ((گیانەکەم))دا
کزەبایەك لێی ئەدامو لەدواییشدا لەسەر کورسی
وشەی ((بەڵێن)) پشووم ئەداو دائەنیشتم
یەکەمجار بوو لە کاغەزێکی شین باودا ببم بە مەلی شاعیرو
لەڕەنگی خۆشەویستیدا تا لای ڕەنگی پیرۆزەیی
کچێ بفرم!
ئەچیتەوە نێو ڕەنگە سادەکانی شار
ئەبیتەوە بە شەش حەوت ساڵ
ئەبیتەوە بە پەشمەكو بەماجوومیو
عەزیزییەکی خەت خەتی شین لەبەرداو
تۆپێکی پەڕۆ لەکۆنە کراسێکی سووری دایکت
لەبەر قاچی پێخاوسداو پێکەنینت تۆزاوییەو
لەناو هەناسەسواریدا، ناوبەناوێ، قسەکانت ئەخنکێنو

لەناکاودا خۆت ئەکێشی بە پیاوێکداو
ئەویش قژی بژت ئەگریٚو تۆش سست ئەبیو
لەو لاشەوە باریکە ئارەقی لاجانگ
خەتی قوڕاویی سەر دەمو چاوتەو ئەخزێتە خوار.
ئەچیتەوە نێو ڕەنگە سادەکانی شار
لەقەراغ شار وەکوو پیشۆك لەبن عەردا دەربهێنی.
بیرەوەریت هەڵئەکۆڵی.
وەك دەست بکەیت بە شارە زەردەواڵەدا
ڕابردووی خۆت ئەوروژێنی:
ڕەنگەکان دێنە دەرەوە
بە چواردەوری سەروملتا گیزەیان دیٚ
ئەترسیتو ناترسیتو بەدەستیٚ دەریان ئەکەیتو
دەستەکەی تر لە کونی گوێسەبانەدا بۆ زەڕنەقووتە ئەگەڕیٚ!
لە پڕێکدا قاوەییەکی چزوودار پێوەت ئەدا
زیڕەیەکی تیژو خێرات لیٚ هەڵئەسیٚ.
لەسەر پشتی هاوڕێکەت دائەبەزی.
لەپاش تۆزیٚ. گوپەکانت بەرزونزم، چاوێك بچوکتر لەویتر،
ڕوومەتێکیان زۆر سوورتر لەویتریانو تا بناگوێت هەڵئەئاوسیٚ.
ئەچیتەوە ناو ڕەنگەکانی منداڵیی
لە کۆڵاندا.. ڕەنگت ئەکڕی
فڕفڕۆکەی سەوزو سوورو.. هەوا کپەو
تۆ ئێستاکە لە چاوەڕوانی ((با))یەکدای بێتو لێی باو

دووسێ جارێ بخولێتەوە.
ڕەنگەکان ئەفروسکانەوە لە کولانەی کەلاوەدا..
ڕەنگی تووتك، سپیو خرپن. کلك کلاّفە.. ڕەنگی تازە.
لەولایشەوە. دوو ڕەنگی قاوەییو سپی
پێوە ئەبوون، پێچەوانە، یەکتریان رائەکێشا
ڕەنگەکان لەناو یەکتردا شەڕیان ئەکرد
ڕەنگەکان گیف ئەبوونەوە
تا خوێن لە پۆپنە ئەتکاو هەتا یەکێکیان ئەبەزی.
ئەمجارەیان ڕەنگەکان ئەبریسکانەوە:
لە ناو حەوزی بن بەرد درێژی، بەر هەتاوی مزگەوتێکدا
ڕەنگەکان ئەبریسکانەوە:
پشتی ماسیی و پوولەکە بوون:
زەردێکی کاڵ لەناو کەسکێکی زۆر تۆخداو
نوختەیەك سوور لەبن گوێداو
بەرسکێکی سپی سپی درەوشاوە:
کە شڵپەی گەورە ماسییەك لە پڕێکدا لەسەرلاوە
نیشانی چاوی تۆی ئەدا.
وەختێ کەئاو ڕائەچڵەکی
خەیاڵێکی ڕوونو بێگەرد لەناو سەرتەوە هەڵئەقوڵاو
لەو ساتەدا حەزت ئەکرد بۆ خۆیشت ببی بەماسیی!.
وا ڕەنگەکان ئەمجارەیان، حیلەئەکەن، لۆقەیانە
یان لەغاردان، ڕەشو سپیی، یان قاوەیی، یان سپی بۆر

وا ڕەنگەکان پڕمەیانە.. زستان بوایە
لە کونە لوتی فشەوە، هاڵاوێکی مەیلەو شیریی
دەرئەپەڕی. جووتە ئەسپی هەنیسك سواری عەرەبانە.
ڕەنگیش تامی تامی ئەدا.
ڕەنگیش دەمی پڕ ئەکرد لە ئاوو
ڕەنگیش نەوسی ڕەنگاوڕەنگی ئەجووڵان‌و
هاوین بوایە لەڕەنگە مەیلەو سەوزەکەی بەرسیلەداو،
یان لە ڕەنگی مەیلەو سووری ڕێژراو بەسەر قاشەکانی ترۆزیداو
وەختی تریش، لە شرووبی ڕیزکراوی سەر سینیداو،
تامەکانیان بەڕەنگینیی، لەناو مڵچەی هاتوچۆیەکی نەوسنا،
ئەچوونە ژێر زمانەوەو خۆیان نیشانی من ئەدا.

ڕەنگیش هەڕەشەو گوڕەشەو ترسی هەبوو:
چون ڕەش لەشەوی ژێر چوخمەکانداو،
لەناوی خولەپیزەداو، یان ڕەنگی گڤەو لوورەلوور
لەشەوانی بەفرانباری قەراخ شاردا.
ڕەنگەکان ئەشبوون بە مردن:
بۆ وێنە وەك: ڕەقبوونەوە لە سپیداو
خنکان لە قوڵایی شینداو
سووتان لەشاڵاوی سووردا.

((بۆ ئێستەیش، کورتە چیرۆکێکی ڕەنگاڵەیی شیعری،

دەم بەخەندە، پێشكەش بە مندالآنی دۆلی جافەتی ئەكەم.
كە نزیكەی دووساڵێ شیعری ((پ.م))م لەسەردەمی دووكەڵو ناپاڵمدا
لەنزیك برسێتیو نەخۆشیو ڕەنگی هەڵبزڕكاویانەوە ژیا)):

لەو ڕۆژەدا، ڕووداوی سەیر، ڕوویاندا
گا بەردێكیان، ڕەنگ قەوزەیی، وەك باوكیان بێ
بە بەردەكانی دیكەی وت:
ئادەی كۆمەڵێكتان ڕاكەن بۆ ئەو هەردە
دوو دوو سێ سێ لە خوارەوە تا سەرەوە
خۆتان بكەن بە پێپلیكە
بۆ ئەو پیاوانەی كە هاتوون، لە شارەوە
شەقامی نانو ئاشتی و گوڵ
ڕابكێشن بۆ ئەم گوندە.

لەو ڕۆژەدا ڕووداوی سەیر ڕوویاندا..
لە بێشەدا، پیرە درەختێ، ڕەنگ خۆڵین
وەك باپیرە گەورەیان بێ..
ڕووی دەمی كردە هەرهەموو درەختەكان:
ئەبێ ئێستە كۆببینەوە.. بڕیار بدەین
خۆم لە پێشتانەوە ئەڕۆم، كێ ئەیەوێ بەدوامدا بێ،
لقو چڵی كۆكاتەوە.. بەلآم پاشگەز نەبینەوە..
خێرا ڕاكەن.. بچین خۆمان بكەین بە پرد لەسەر ئاوێ
بۆ ئەو كارژۆڵەو بەرخانەی عاسیی بوون..

لەبەر لافاو ڕێیان نییە بپەڕنەوە!
لەو ڕۆژەدا ڕووداوی سەیر ڕوویاندا..
دەمەو عەسرێ ڕەزو باخی ((مام سلێمان)) ئاگری گرت
ڤیژە لە هێشووە کچەکان، هاوار لە کالیاری کوڕو،
لە مندالآنی شەمامەو، لە شۆڕەبی ژنان هەستا!.
چۆلەکە ڕەنگ گۆگردیەکان، کۆترە ڕەنگ شینکەکانو،
قولنگە ڕەنگ زیوینەکان، لەسەر کەژێ کۆبوونەوەو،
هەموو وتیان:
ئەوەی لەدەستی ئێمە بێ، هەرئەوەیە، لەم کۆستەدا
دانەنیشین وەك بەردودار، ئەبێ هەستین، هەر ئائێستا
هەلفڕینو هەموو بچین، لە گۆمەکەی ئەودیوەوە پەیتا
پەیتا لە دەنووکدا ئاو بێنینو بیکەین بەسەر ئەم ئاگرەدا!
وەرنەوە ناو ڕەنگەکانم
دەنگ فێری یەك جۆری بیستنو ئاخاوتنو
بۆن فێری یەك بۆنکردنو
هەست فێری یەك هەستکردنو
ڕەنگ فێری یەك جۆر ڕوانین و یەك تەماشای،
دنیای کردم.
بەلام ئاخر من تا ئێستا
ئاوەزێکم نییە فێری هەلکۆلینو جیاکردنەوەو،
لێك نەچوونو، فرە هزرو
فرە فڕینو خوێندنو

ناو جودایی فره ڕەنگەکانم بکات!
من یەك ڕەنگو من یەك چاوم، من دەنگدانەوەی دەنگی دیم.
من سواری مێژووی گلانو سواربوونەوەو دیسانەوە هەر گلانم.
نەئەزموونم ڕەنگێ لە دوای خۆی جێدێڵێو
نەهەواری ڕەنگەکانی سبەینێشم پێ ئەزانم!.
من بۆ خۆم خاڵی شپرزەی نێوانێکم ناوی نییەو
ڕەنگی نییەو نە مردنمو نە ژیانم!

وەرنە ناو ڕەنگی جوداوە
لە گفتوگۆی ڕەنگەکاندا،
فەزای مانا بەرینترو، باڵندەی ڕەنگ جوانتر ئەفڕێ.
لە گفتوگۆی ڕەنگەکاندا،
قۆزاخەکان ئەکرێنەوە ڕەنگی گەورەو
ڕەنگی بچوك لەسەریەك مێز کۆئەبنەوە
چاویان بە ڕەنگدانی یەكو
ڕەنگی گەشو ڕەنگی سیسو خەوشی یەكو
پەڵەی یەكو ئەودیو ڕەنگەکان ئەکەوێ.
لە گفتوگۆی ڕەنگەکاندا ئازادیی دێ گوێ ئەگرێتو
ڕەنگی دەنگیش، بێ دەمامك دەرئەکەوێ،

((بەشێك لە مێزگردێك لە نێوان چەند ڕەنگێکی جیاوازدا،
هەر ڕەنگەو قسەیەك،

هەر ڕەنگەو لە جوانیی و پیرۆزی خۆی ئەدوێت و
هەر ڕەنگەی چیرۆکی خۆی ئەگێڕێتەوە))
یەکەم ڕەنگ: دوابەدوای دووەم وێرانەو دووەم مردنی جیهانیی

لەسەردەمی ڕەنگی نوێدا.
من کەهاتم هەر تەنها ڕەنگی شەوەزەنگ لەم ناوەبوو
ڕەنگی ئێوە لێرە نەبوو. بەشیری بەرقی مەرگی خۆم،
من جەستەی ڕەشم شەقکردوو دەیجوورم گۆڕی بە ڕەنگی
ئەرخەوانیی‌و لەڕوانینما گەراکانی تیشکم هانی و پاشەڕۆژیش
لەبەر هەتاو لێی وەرگرتم. من ئەو ڕەنگەم. لە ناو بێدەنگی
شەوێکی گرژو مۆندا، لرفەم کردوو شاخ هات بەپیر کڵپەمەوەو
لە ڕۆحی ئاودا داگیرسام. من ئەو ڕەنگەم لەگەڵ کۆچما، کۆچم
بە ڕەنگی ترس کردوو، لەگەڵ خۆمدا زەردەخەنەی
چراکانی چوارچرام برد.
لە ترۆپکی هەڵگوردەوە ڕەنگی ئەیلولم ڕژانە ناو خەمی
هەمووتانەوە. ئەوکاتەی ڕەنگی ناوی من لەسەردا ئەزرنگایەوە،
ڕەنگی ناوی تر هەرنەبوو.
گەڕامەوەو چۆکم بە بەردی تاریکیی داداو،
لەناو کرێوەدا زام‌و
لەدامێنی شەفەقێکی مێژووەوە کەوتمە خواری‌و
لە کێوانی ڕچ‌و ڕژدی*

* ڕچ‌و ڕژد: سەخت‌و عاسی

زەمانێکی بێ دڵو بێگوێو بێ چاودا حیلەم
کردوو من ڕەنگێ بووم خۆم خۆم ڕسکان.
کەمن هاتم ڕەنگ نەمابوو..
دەنگ نەمابوو. من لە ڕووشداو* لە ڕمژوەی* کارەساتداو
لە هێلکەی خڕکە بەردەوە سەرم جووقاو
هاتمەدەرێو بووم بە ڕەنگێکی شیرینو
بووم بە پەیژەکانی هەتاو
لە سەردەمی ڕەنگی نوێداو
لە چاخی ڕەنگی یاخیدا،
من یەکەم ڕەنگ بووم کە لە دوای هەرەسی هەموو ڕەنگەکان،
لە دوای گلانی ئەستێرەو لە دوای هەڵاتنی دارو
دوای ڕاکردنی دارستان
هەستامەوەو سەرکەوتمە سەر ملەی رەدەو*
سەری خۆمکرد بە مانگەشەو
بۆ هەمووتان.
ئاخر من بە ڕەنگی مەرگم
مۆمی سەرو ملی چیای کوژاوەم داگیرساندەوەو
دیسانەوە ڕەنگی خەوتووم لە شەقامو گۆڕەپاندا هەستانەوە!

دووەم ڕەنگ:

---

* ڕووش : بەڵاو موسیبەت
* رمژوە: تاڵاوی ژیانو نەهامەتیو کارەسات
* رەدە: دوند، لوتکە

دێرینترین ڕەنگی هەژار، لەسەر دیواری زیندانو
لە ڕەنگی زنجیردا منم، ئازایەتی ڕەنگ لە مندا
بۆ یەکەمجار لەناو گەرووی بەورێکەوە
زریکاندیو عێراقی سێدارەی تۆقان!
زۆرانبازیی نێو ڕەنگەکان
ململانێی نێو ڕەنگەکان
لەسەری مندا پژانو
لە زەنگی مندا گوێچکەیان کرایەوەو
سەرمایەی ڕەنگم دۆزیەوە یەکەم جاریش
هەرمن وتم: بەهەشتو دۆزەخ لێرەنو لەسەر زەمین
لە زۆرانبازیی ناو ڕەنگا..
لە چەوسانەوەی ناو ڕەنگا..
شووشەی مەرەکەبی من بوو
وەختێ سەری خۆی کردەوەو
ڕەنگی بەسەر ژاندا ڕژان..
وشەی هەژار چووە ناویو
برسێتی خۆی تێهەڵکێشاو
بێدەنگیی ڕەنگی هەڵگیرسان
بوومەلەرزەی کتێب بوومو، هاوارنامەی
یەکەم مانفێست، شەو لە مندا ڕووناکیی بوو
شەقام لە مندا یاخی بوو
پاریس لەناو ڕەنگی مندا سووری پۆشیو هەستایە پیان!

یەکەم چەکوش سەروملی قورسی من بوو
کە برسێتیی دەستی دایەو مانگی خەونی بۆ داگرتمو
بەسەر دەرگاما دایکوتیو
لە دواییشدا مانگ بوو بە نان!
ڕۆژێکی سارد، ئۆکتۆبەر، مشتێ لە ڕەنگی هەژارانی
لە مەیدانی سووردا تۆو کرد
هێندەی نەبرد ڕەنگ بازیداو ڕەنگ لە زەریاکان پەڕیەوەو
هێندەی نەبرد لافاوی سوور دنیای هەڵگرت
هەر منیش بووم بۆ یەکەم جار
ڕەنگی نوستووی ژنانم خەبەر کردەوە
مەمکم کردن بە گڵۆپی ڕێگەوبان و نێو کارگەکان.
پرچم کردن بە ڕێزە ڕێزەی باران و بە گەنمو جۆی نێو کێڵگەکان.
دەنگم کردن بە شەقەی باڵی چون یەکیی بۆ فڕینو
بۆنم کردن بە بۆننامەی نیوەی خۆمو ((ڤالێنتینا تریشکۆڤا))م
دا بەکوڕی ئەستێرەکان بۆ یەکەم جار.

سێهەم ڕەنگ:
گەورەیی ڕەنگ لە گەورەیی ڕەنگدانەوەی پەیامدایە
من ئەو ڕەنگەم.. کە ڕەنگی ڕاستیی و ڕەنگی خواو
ڕەنگی دواپەیامی ئەوم لە چاودایە!.
من سوورەتی کەڵەپشکۆی جەهەننەمم بۆ گوناه و
من سوورەتی شنەشنی ناو بەهەشتو قوڵپە قوڵپی

کەوشـەرێکی ڕەنگ زیوینم.. بۆ بەهەشتیی.. لەناودایە.
وەختێ بدوێم
حەقیقەت ڕەنگەو ئەبارێ.
حەقیقەت ڕەنگەو هەڵئەکات.
ئیتر ئەوسا ڕەنگ نامێنێ لەبەر ڕەنگما مت نەبێتو
دەنگ نامێنێ لەبەر دەنگما نەمەیێتو شاخ نامێنێ
لەبەردەمما کڕنووش نەبات..
ئەشێ هەرچی ڕەنگە بمرێ
بەڵام ڕەنگی من لە ڕەنگی ئاسماندایەو
بەڵام ڕەنگی من لە ڕەنگی ئایەتەکانی موتڵەقو
لە نەهێنیی ڕەنگەکانی گەردووندایە
من ئەو ڕەنگەم گومان بەلای مندا ناڕوا،
من لەسەروو پرسیارەوەم.. من وا هاتووم،
رابوردوو بگەڕێنمەوە بۆ ناو ئێستاو داهاتوو ڕەنگ کەم،
بە ڕەنگی تەقویمەکانی هیجرەتو خەوی شمشێری
دەستی سەوز بهێنمەدیو هەموو دنیا بە ڕەنگی
پیرۆزی دەنگم ڕەنگ بکەم و ڕەنگی گومڕایش
بەمە دەست نێڵەنێڵەکەی دۆزەخی خوا!

((دەنگی خۆتێهەڵقورتانی ڕەنگێکی دانیشتووی هۆڵەکە))
تا ڕەنگ هەست بەنوقسانی ڕەنگی خۆی نەکات
لە ڕەنگی کامڵبوون ناگات

هەتا پرسیار وەکو هەوا ئازاد نەکەین
نە ژیان و نە داهاتوو وەڵامێکمان ناداتەوە
من ئەو پەندەم لە زێیەك بیست، وەختێ وتی:
من لە لیخنی خۆمەوە ڕوون بوونەوەی خۆم بینیوەو
لە ئازاری ڕەنگەکانما خۆم دەرداوە!.
((سەرئەنجام ئەو مێزگردە شەلاڵی ڕەنگی سووربوو.
ڕەنگی کوشتن، ڕەنگی سڕینەوەی یەکتر ڕەنگی زاڵبوو.
دەنگی ڕەنگێکی نادیاریش کەلەودیو پەردەی مێزگردەکەوە،
هۆڵی داچڵەکان بەمجۆرە دووا))
وەك حیکایەتی ڕەنگ پەڕیوو
ڕەنگ هات.. ڕەنگ چوو
هەر ڕەنگێ هاتو گەیشتە سەرکورسیەکەی ڕەنگدانی خۆی
دەم بەخەندە ئیستێك ئەکاو،
ئینجا دەست ئەداتە فلچەی سەروملیو
لەناو خۆیمان هەڵئەکێشێو بە ڕەنگی خۆی ڕەنگمان ئەکات.
لە کەیەوە؟! تۆ خۆت ڕەنگەکان بژمێرە..
هەر ڕەنگێ هات، هەر ڕەنگێ بێ
لە ڕێوبانی ئاسمانەوە.. لەسەر پشتی ((با))دابەزێو
یاخود لە ڕەحمی ئەرزەوە بێتەدەرێ:
ئەبێ بە تاقانە ڕەنگی ڕۆژژمێرو.. بە تاقانەی ڕەنگەکانی
ئاووهەواو، بە تاقانەی دەنگو بۆنو، بە تاقانەی یاساوڵو
لەسەر سەری پرسەکانمان ڕائەوەستێو گیرفانەکانی تەماشاو

لۆچەكانی ناو هەناسەی ڕەنگی جیاواز ئەپشكنیو لە خوێنماندا
بازگەیەك بۆ خۆی دائەنێ.. هەر ڕەنگێ هات، وەیشومەیەك،
لەناو ڕەنگی خۆیدا دێنێو ڕەنگی ناكۆك یەك لەدوای یەك
((با))ی ئاگرو ((با))ی ئاسنو
بای شمشێرو گەردەلوولی سڕینەوەو
كۆچ ئەیانبات..
هەر ڕەنگێ هات
ئەبێ بە ئاوێنە بۆ خوا،
كێ ئەتوانێ سەیری ئاوێنەی خوا بكاو
پرسیار بكات؟!
كێ ئەتوانێ خۆی بات لە بواری ترسی ڕەنگو
مەرگیش نەیبات؟!
لە بەردەمی وەڵامێكی ئەزەلیدا
كێ ئەتوانێ فززە بكات؟! لە بەردەمی زل هێزە
ڕەنگی دنیادا ڕەنگی بچووك، بچێ بۆ كوێو ئەبێ چیبكات؟
من لەبیرمە
سوور ئەیویست باران سوور بكات
زەرد ئەیویست ئاسمان زەردكاتو
سەوزیش ئەیویست خوێن سەوز بێو
شینیش بە شین پەلكەگیاكان هەمووی ڕەنگكات
ڕەنگ ئەخەسێنن نەبادا ڕەنگی جیاواز
لەدایك بێو نەلەم بچێو نەلەو بچێ.

ڕەنگ قفڵەکەن..
نەبادا ڕەنگێکی جیاواز
لەپڕێکدا بێتە ژووریٚ!.
ڕەنگ ئەفڕێنن.. نەبادا سڕی ڕەنگێکی
تازەی لابیٚو بیدرکێنیٚ.

ڕەنگ کەڕ ئەکەن.. نەبادا گوێی
لە زەنگی ڕەنگێکی تربیٚو رابپەڕیٚ!
ڕەنگ لاڵ ئەکەن.. بۆ ئەوەی ڕەنگ هەرهیچ نەڵیٚ
بەردەوامیش هەر لەشەودا ڕەنگ ئەکوژن
بۆ ئەوەی کەس ڕەنگی بکوژ و تاوانبار قەت نەبینیٚ!

((ڕشتەیەك لەشیعری ڕەنگین، لە پەندو قسەی نەستەقو
نەخشی سەربەردو کاکڵەی ئەزموون و
هەموو ئەو ڕەنگدانەوەو هەڵچوون و داچوون و
شێوازانەی کە دوور یان نزیك پەیوەندییان بە گەورەو بچووکی ڕەنگ و
بیٚهودەیی هەندیٚ ڕەنگ و لەخۆبایی بوون و ترسنۆکی
هەندیٚ ڕەنگ و ڕواڵەتی درۆزنەی هەندیٚ ڕەنگ و
ڕەنگی زیندانی کراوو ڕەنگی ژنی شاربەدەر کراوو
زوڵمی ڕەنگ و هەروەها خۆشەویستی و
قوربانیی هەندیٚ ڕەنگی ترەوە هەیە.
با ئەوەیش بڵێم من لەم شیعرەدا بەتەنها داوای لێبوردن و
بەخشین هەر لە نابینایان ئەکەم،

کەڕەنگەکانم نابینن وەك ئەوەی ئێمەی چاوساغ ئەیانبینین،
بەڵام خۆ ئەگەر دڵیش بنێن بە دێرەکانەوە
هەموو دێڕێك بۆ خۆی چرکەیەك ئەکات و
پێیان ئەڵێن چ ڕەنگێکن!))

یەکەم:

لەم دیوارە درێژەدا
ڕەنگی گەورە ئەو ڕەنگەیە
ئەهێڵێ چەند ڕەنگی بچووك
لەناو ئەودا گوڵ دەرکەن و گەورەبن و
لەخۆی نەچن و
وەکوو ئەویش قسە نەکەن

دووەم:

ئەو ((مانگ))ە چەند گێژو وێژە
هەموو شەوێ ڕەنگێ دوو ڕەنگی ئەدزن و
هەموو شەوێ لە پۆپەشمینی زیوینی دائەدڕن و
هەموو شەوێ تاڵێ لە برژانگی چاوی ئەکەنەوە و
هەر بێهۆشە!
ئەترسم شەوێ بیبینین
لە بێ ڕەنگیدا بمرێت و
بە هەورێکی رەش دایپۆشن!.

سێیەم:

لەو وەرزەدا چیا لەخۆی بایی بووبوو
بە فیزێکی دەستکردەوە..
کڵاوی قوچی زێڕینی هێنابووە سەرناوچەوانیو
بەو دنیایەو بە ڕەنگی تر پێئەکەنی.
ڕەنگی زێڕین بایی بوو بوو
لەو وەرزەدا ((با)) نەخۆش بوو
لە پێخەفێکی زەردباودا درێژ بوو بوو.
چیا ڕقی ((با))ی هەڵئەسان
لە دەربەندا ڕەنگی لاوازی ڕاو ئەناو
لەسەر کڵاوی قووچەوە هەڕەشەی سووری ئەناردو
دوراودوور ئەوی ئەترسان!
ڕۆژێ ((با)) هاتەوە سەرخۆی
هەموو هێزی ڕەنگەکانی لە گڤەیدا کۆکردەوەو
زللەیەکی دا لە شاخو
کڵاوەکەی فڕێدایە دۆڵێکەوەو
بایی بوونی کاڵ کردەوەو لووتی شکان!

چوارەم:
نەڵێن ئەو ڕەنگە بچووکە!
من بۆ خۆم خولیایەکم بوو.. وەنەوشەیی
لە پێشدا بەقەد خاڵێك بوو.. گچکە گچکە
ئەچوو بە کونی دەرزیدا

هەر ئەو خاڵە

هەر ئەو ڕەنگە، مەراقم هێندەی هەڵکۆڵی

هێند گەورە بوو

لە دواییدا بوو بە دەربەندی پەپوولە!.

پێنجەم:

من وا ڕاهاتووم بەیانیان

گەر هەتاو بوو، ڕەنگێکی نوێی چاو شەفەقیی

بکەم بە پەنجەی ئەو ڕۆژەو

هەندێ بزەی بۆ منداڵان پێ بنووسم.

من وا ڕاهاتووم نیوەڕوان

گەر هەور بوو گەواڵەیەکی ڕەش ئەسمەر

بێنمە خوارێو

بیدەم بە شانماو بیبەم بۆ

دوورە عەشقێکی زۆر تینوو!.

من وا ڕاهاتووم ئێواران

ئەگەر تەمێکی برۆنزیی کەوتە دامێن

پارچەیەکی لێ دادڕمو

لەگەڵ خۆمدا بیبەم گوڵێکی بێ داڵدەی

ڕاونراوی پێ داپۆشم!.

من وا ڕاهاتووم شەوانیش

ئەگەر شەوی بەفرانباربوو

ئەو شەوانە، شەوی سپیی، نەدەم بە کەس

بچمە بەر پەنجەرەی ژووری
تەنیاییم‌و
بە تەنها هەر، لە سپێتیی وردبمەوەو
بەفر شیعرم بۆ بنووسێ‌و
خۆم نەنووسم!

شەشەم:
لەناو شەوێکی چڕدایەو
لە مێژوویەکی ڕەشدایەو
بۆ بەرەو پیری ئەوینێ
لەماڵەوە دێتە دەرێ
لایتێکی هەڵکراوی بەدەستەوەو
ڕویکردۆتە ئەوپەڕی ((دێ)).
لە پڕێکدا شریخەیەك ڕەنگ پشکۆیی
لە بێدەنگیی شەو هەڵئەسێ‌و
ئەم ئەکەوێ‌و
بەڵام لایت هەر ئەسووتێ‌و
ڕێگای باریکی ڕووناکیی ڕائەکێشێ
بۆ ئەوینی ئەوپەڕی ((دێ))!.

حەوتەم:
من هەمووجار کە ڕەنگی خەونم ئەزڕێ‌و

ئاوی شیعرم کەم ئەکاتو
پەڕەی سپیم تینوی ئەبێ
ئەچمەوە لای ڕەنگی خەونی جوانی کچێ
دیسانەوە لە ڕەنگدانی بەژنی خۆیم هەڵئەکێشێو
ئەمکاتەوە بە شاعیرێ
پڕ ئەبمەوە لە بارانو ئیتر تەماشام سەوزو سوور
ئەچێتەوە، پەڕەی سپیم گوڵی سەرتڵ* وا ئەگرێ
نە شنەباو نە هەتاوو نە سێبەرو نە بولبولو
نە شاعیرو کەس نەیدیبێ!.

هەشتەم:
خوێنی مێینەیەك نووسیی
بە گەورەیی ئاوای نووسیی:
ڕۆژەکانم هەر یەك ڕەنگەو
شەقامەکان هەر یەك ڕەنگەو
سمێڵەکان هەریەك ڕەنگەو
قانونەکان هەر یەك ڕەنگەو
ئەوەی لەوڵاتی مندا ڕەنگاو ڕەنگە
ئامێرەکانی کوشتنمەو ڕەنگی مەرگمە!.

نۆیەم:
من ئەمجارە یان ڕەنگی شیعر ئەگۆڕم

---

* سەرتڵ: گوڵی سەرلق، هەڵبژاردەی هەرەجوان.

به ڕەنگێ زمان نەیدیبێ‌و
وشە هەرگیز تیا نەفڕیبێ‌و
کاغەز خەوی پێوە نەبینیبێ
یان نانووسم‌و، ئەو ڕەنگە کۆن‌و زەقانە
هەر بۆ شاعیری خومخانە بەجێدێڵم!.
دەیەم:
وەرزی دەسەڵاتی سوور بوو
دنیا بوو بوو بە سوورستان.
شینێك ویستی بە شەقامی سووردا بڕواو
پەیڤێکی شین هەڵفڕێنێ
هەر بۆ شەوێ لە پێچێکدا شینیان گرت‌و
لەناو ئاگرێکی سووردا ئەویان سووتان!
یانزەهەم:
سنەوبەر بۆیە هەر کەسکە
چونکە ئەو لەناو ڕۆحی عەشقێکدا ئەژی
هەر ئاوی سەوزی ئەداتێ‌و
ئاوی سەوزیش
دژی مەرگە!.
دوانزەهەم:
هەرچەند ڕەنگێ
لای پەڕوباڵی کۆترە
هەر چەند ڕەنگێ.

بەڵام ئیتر هەرچی ڕەنگە
لای تێلەکانی تاوسە
هەرچی ڕەنگە.
تاوس ڕەنگ ئەکات بە چەتری ڕەنگاڵەیی
گیف بوونەوەو خۆهەڵکێشان
بایی بوون ڕەنگاو ڕەنگ ئەکاو
لەناو فیزێکی نەخشیندا چینە ئەکات.
تێلی تاوس هەر ژوورێکی دەوڵەمەندو
ناو گوڵدانێ جێگەیەتی!
بەڵام کۆتر هەر بە ڕەنگێك یان دوو ڕەنگی
سادە سادەی خۆشەویستی
باوەش ئەکا بە ڕۆحمانداو
بە دوارۆژێکی سپیداو
گشت ئاسمانیش گوڵدانێتی!

سیانزەهەم:
قامیش بۆ خۆی ڕەنگی باڵای هەریەك ڕەنگە، زەردێکی کاڵ.
کەچی وەختێ عەشق ئەژەنێ
لە کونەکانی برینو لە زاریەوەو لە چاویەوە
بە سەدان بەژنی ڕەنگاو ڕەنگ
ئەبن بە کۆلکە ڕەنگینەو
دێنە دەرێ!

چواردەهەم:

ڕەنگی ئاوێك

كە بە بەردەمتا رەت ئەبیٚو

سەربەرەو خوار ئەبێتەوە..

تیٚئەپەڕیٚو ئەیشزانی ناگەڕێتەوە

ئەو ڕەنگە تەواو لە ڕەنگی

خۆشەویستێكی خۆت ئەچیٚ

كە بۆ دواجار بەجێت دێڵیٚو

تا هەتایشە چاوت پێی ناكەوێتەوە!

پانزەهەم:

وەك هەرشتیٚ..

ڕەنگی شاعیریش تێكەڵی گڵو كۆتا ئەبێتەوە

ئەشیٚ كە تەنها جیاوازیی ڕەنگی ئەوو

ڕەنگێكی دیكەی نەناسراو

بۆ چاوی ڕێبوار

ئەوەبیٚ

ئەویان سەرگۆڕی بیٚ ڕەنگو

بەڵام ئەمیان چەند شیعرێكی لەسەر بڕویٚ!.

شانزەهەم:

ڕەنگێك هەیە.. هێزی ئەفسانەی خواوەندی لە ناودایە.

سیحرەكانی عەسای موسای لەناو دەستاو

دەنگی سپیی پڕ پەپوولەی
مەسیحیشی لە دەنگدایە.
سیاساڵ بێ ئەو بارانی لە چاودایە.
لە وەریندا گوڵی پێیەو
لەناو وەرزی نابینایشدا
ئەو هەناوی چرای تیایە.
بێ ئەو دوارۆژ تاقەتی ڕۆیشتنی نییە
بێ ئەو هیوا داناگیرسێ
بێ ئەو شیعریش ڕەنگی نییە
ئەو ڕەنگەیش.. ڕەنگی نەمری
هەمیشەی خۆشەویستییە!.

حەڤدەهەم:
لە مۆزەخانەی ڕەنگێکی پاشەڕۆژدا
چەندین ڕەنگی تێکەڵاوی ئەمڕۆی ئێمە
لە شووشەبەندی مێژوودا..
بۆ چاوەکانی ئاینده
یەکەیەکە ڕیز ئەکرێن و یەکەیەکە نیشان ئەدرێن:
بەڵام لەنێو ڕەنگەکاندا
ئاپوورەی چاوی ئاینده
لە ڕەنگێکیان زۆر ئەئاڵێ و
بە ڕەنگێکیان سەرسام ئەبن و

گاڵتەیش بە ڕەنگێکیان ئەکەن:
ئەویش ڕەنگی گرژو مۆنی
تفەنگێکی درێژ ئەبێ.. کە سەردەمێ و هەموو ڕۆژێ
منداڵەکانی سبەینێو
گۆرانیەکانی سبەینێو
ئەستێرەی خۆمان پێ ئەکوشت
لێرەو لەوێ!.

هەژدەهەم:
تۆ بە تەنها ڕەنگی قژێکی خورماییو
تۆ بە تەنها ڕەنگی دووچاوی قاوەییو
تۆ بەتەنها ڕەنگی بڕۆنزیی لەشێکی داگیرساونیت
گەر سەرت کتێب نەبوایەو
فوارەکانی ڕووناکیی تیا هەڵنەقوڵایە
ڕەنگی قژت لە خەیاڵما زوو ئەچۆوە.
گەر ڕوانینت ڕەنگی بەرزەفڕ نەبوایەو
نەهێنی باو دڵی بارانو برووسکەی نەبینیایە
ڕەنگی چاوت لەبینینما زوو ئەچۆوە
گەر ڕۆحیشت ئاوێزانی سیحری مۆسیقا نەبوایە
هەموو ڕۆژێ گوێی لە هاژە شینەکانو
هەموو شەوێ گوێی لە سروە سپیەکانو
هەموو جارێ گوێی لە نۆتە باڵدارەکان نەگرتایە

ڕەنگی لەشت زۆر دەمێك بوو لەناو دەست و لەناو هەستما بیرچووبۆوە.
تۆ ئەو ژنەی خۆشەویستیت وام پێ ئەڵێت:
قەڵەمێکی ڕەنگ ناسکەو شەماڵێکی نەرم و نۆڵە،
بەڵام باهۆزیش ئەنووسێت.
قومریەکە لە ئاوریشم و کەچی ڕووەو ئاگرەکانی پرسیار ئەفڕێت.
مانگەشەوی برینداری مێینەکانی وڵاتی لەباوەشیا هەڵگرتووەو
کەچی ئەڕواو بەسەر شمشێردا باز ئەداو،
لەبەردەکانی تاریکیی هەڵ ئەنوتێت
مامزێکە تاق و تەنیاو کەچی بەرەو پێدەشتەکەی
ڕاوشکاری والی و خەلیفەو مل ئەنێت.
خۆشەویستیت وام پێ ئەڵێت:
ئەو لەڕەنگی یاخیبوونەو
لەڕەنگی بێدەنگ نەبوونەو
بەڵام لەناو ڕەنگەکانی بەردی ڕەجم و لەڕەنگەکانی جەڵدەدا
بۆ ڕەنگەکانی ئازادیی و
بۆ ڕەنگەکانی ئایندەو ژن ئەگەڕێت!

نۆزدەهەم:
ڕەنگێکی ئاڵ
سەعاتێکی ڕەنگ زیوینی خۆشەویستیی لە ماڵدا بوو
بە دیواری ژووری عەشقا هەڵواسرابوو..
ڕەنگێکی بۆر.. ڕەنگێکی دێز

ماڵی بەسەر ئاڵدا روخان
ئاڵبوو بەژێر دیوارەوە..
ئاڵ گیانیداو ئاڵ بۆ خۆی مرد
بەڵام لەژێر خۆڵو داروپەردووی ماڵدا
هێشتا هەر سەعاتی زیوین
هێشتا هەر سەعاتی ئەوین..
ئەڕۆیشتو ئیشی ئەکردوو لێی ئەدا!

بیستەم:
لەبەردەم خۆڵەمێشیدا قەت هەناسە
بۆ ڕابوردوو هەڵنەکێشی.
نەبادا گەردو غوباری وەختێ کە چوونە چاوتەوە
ئایندەیش وەك ئەو ببینی!

بیستو یەکەم:
سەرت بکە بە ڕۆشنایی ناو سپیدا
چاوت لە بنیا بکەوە
من دڵنیام ئەو وەختەی سەرت دەرهێنا
لەکام ئاسۆدا زۆر رەشە
خاڵێکی سپیی ئەبینی!.

بیستو دووەم:
لەسەر چرپایەك دوو کەسیی

خۆم‌و ڕەنگێکی بێدەنگی ترسنۆکم ڕاکشا بووین
که ڕیشی باوکم بەپەله هاته ژووری..
بۆ ماڵینی هەرچی ڕەنگه کەلەو نەچێ
ڕەنگی ژوورم له جێگەمدا مردار بۆوەو
خۆیشم لەناو ڕەنگێکی تۆخی مت بووندا
بەدرۆ خۆمکرد به خەوتوو
لەو دەمەوە
هەر ڕابوردوو بەخەبەرەو
منیش نوستوو!

بیست‌و سێیەم:
زێیەك وتی به ڕەنگ نییه
ئەو وەختەی تۆ به شینیی من سەرسامیت‌و
له سەرەوە ڕوون ئەمبینی.
هەر ئەو وەخته له بنەوە ڕەنگه هەناوم تاریك بێ‌و
له ناخەوە لیتاو بمخواو تۆ نامبینی.
بەرگی کتێبێکیش وتی: به ڕەنگ نییه
تۆ که ڕەنگی من ئەبینی: سوور مەچنەو
ورشەو پرشەم دەم بەخەندەو
دەم‌و چاوم نوورانییەو
بەڵام له قوڵایی مندا شیرو شمشێر ئەجوڵێت‌و
دۆزەخی ئەنفال نووسیومی!
پەرژینی باخێکیش وتی: به ڕەنگ نییه

من ناوم باخی سپییە
بەڵام ئەوەی لەناو مندا ئەبێو ئەڕوێ
گوڵی بەدو گوڵی دڕو ژەهراوییەو
قوربانیی گەورەیش بەتەنها
هەر سپییە!

بیستو چوارەم:
لەناو ڕەنگدانی ئێمەدا
ڕەنگەکان حەپس کراون
ماناکانی ڕەنگ : یەك چاون!
تەنها هەر درەختی گەنجو شیعری گەنجو مۆسیقای گەنج
وەختێ ئەچن بۆ هەڵپەڕکێ
بەرگی زەرقییو سەوزو سورو زەرد ئەپۆشن.
ئیتر هەرچی پیرەدارو پیرەشاخو پیرە ڕەزە
تەڵخ ئەپۆشن.
کەچی من لەناو پاریسداو لەسەر شەقامی شانزلێزی:
لە بەری پیرەدارێکدا جلی سوورو
لە سەری پیرەڕۆژێکدا شەپقەی سەوزو
لە دەستی پیرەشەوێکدا
دەستکێشێکی زەردم بینی!

بیستو پێنجەم:
لەمڕۆی جیهانی بێ مەرزی ڕەنگەکاندا

چەند نزیکین لە یەکەوە:
قوتبی ژورووو لەسەر مێزی بەرامبەرم دانیشتوەو
هالاوی دەمیم پیا ئەکاو عەینەکەکەم تەم ئەیگرێ
چەند نزیکین لە یەکەوە..
چۆلەکەیەك لە کەندا ئەجریوێنێو درەختێکی من گوێی لێیە!
بە دیواری شوورەی چیندا مێرولەیەك هەلئەگەڕێو
من لێرەوە چاوم لێیە!.
((دانووب)) ڕۆژنامە دەرئەکاو هەمان چرکە
((دیجلە))ی من ئەیخوێنێتەوە!.
چەند نزیکین لە یەکەوە..
نیوەشەوێ ((جان جین)) یەك لە سەرماداو
لەسەر شەقامێکی پاریس هەڵبلەرزێ
من لێرەوە قاپوتەکەم دائەچلەکێ!؟
لەو دوورەوە پلنگێکی ڕەنگ تامیلیی
لە بێشەدا ئەزریکێنێو
من لێرەوە ئەسپەڕەشم لە دەربەندا ئەحیلێنێ..
چەند نزیکین لە یەکەوە
لە کەنار نیل خەنجەر لە پشتی ڕۆمانی
((مندالانی گەڕەك)) ئەدرێو
من لێرەوە حەمە بچکۆلی بۆیاخچیم ڕائەپەڕێ.
چەند نزیکین لە یەکەوە
لەهەر شوێنێ لە ڕەنگی برسی دنیادا لەهەر شوێنێ

وەختێ زارۆڵەیەك بگری

من لێرەوە خونچەیەکم دەم ئەگێڕێو ڕوومەتەکانی تەڕ ئەبن

لەهەر شوێنێ لەڕەنگی زوڵمی دنیادا لەهەرشوێنێ

ئەو وەختەی کەسکێك بکوژرێ

من لێرەوە باخی سپیم هەناسەیەك هەڵئەکێشێو

سەرتاپای بەژنی سوور ئەبێ

چەند نزیکین لەیەکەوە!.

((سەرنجێك: من ڕەنگ کۆئەکەمەوەو ئەیانخەمە

ناو ئەلبوومی ڕوانینەوە. جارێك دوای شیعر خوێندنەوە

تکام لە گوێگران کرد بەرلەوەی بچنە دەرەوە،

هەریەکەو ڕەنگێ لە دوای خۆی بەجێبێڵێ،

ویستم ڕیفراندۆمێ بکەم و بزانم ڕێژەی

کامە ڕەنگ لەهەموو ڕەنگەکان زیاترە:

وەختێ ڕەنگم کۆکردەوەو ڕەنگم ژمارد

دەرکەوت کەلەم وڵاتەدا.. ڕەنگی ((ڕەشباوی بێزاریی))

لەهەموو ڕەنگێ زۆرتر بوو!))

مەمکە بەڕەنگێ بۆت بگریم

گریان لەناو ڕەنگی مندا هەرتەواو وشکی کردووە

لەو وەختەوە کە ڕەنگی ئەنفالم بینی.

مەمکە بە ڕەنگێ بسرەوم

من سرەوتن لەوکاتەوە بەجێیهێشتووم

کە ڕەنگی کۆچ ڕەوم بینی.

مەمکە بە ڕەنگی بێدەنگیی
من بێدەنگیی لەو کاتەوە بەجێیهێشتووم
کە ڕەنگی خوێناوی ((کاڵێ))و
کە ((کەژاڵ))م بێ لووت بینی!

((دواجاریش، لەدیوانی کازیوە)ەوە،
شیعرێکی تەمەن بیستو پێنج ساڵم
بەسەردیوارەکانی دیواندا هەڵگەڕاو بازیداو
بە ڕاکردن گەیشتەلامو پێی وتم:
دوای تێپەڕبوونی ئەو هەموو ساڵانەیش
من هێشتا هەر تازەمو بۆئەو ڕەنگدانەی ئیستەیشت ئەبم.
تکایە جارێکی تریش پێشکەشی گوێگرانو خوێنەرانم بکەرەوە،
دەستێکم بەقژە کورتەکەیدا هێناو پێم وت:
فەرموو وەرە ناو ڕەنگدانیشەوە:
گوڵاڵەیەك
بۆ توتڕکێ نوشتایەوە
دەستی ماچکرد
کە لێبۆوەو هەستایەوە
ڕەنگی سووری
ڕژابووە بەر پێی توتڕكو
هەتا مردن
بەداخی ڕەنگی زەردەوە تلایەوە.

وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە..
ڕەنگم هێشتا هەر گڤەی دێو ئێوەش دارستانی ئەون.
ڕەنگم هێشتا هەر هاژەی دێو هەر شەپۆلان ئەداتەوەو
ئێوەش هەموو چراکانی کەنار ئەون.
ڕەنگم هێشتا هەر شەقامی سەوزو سووری دڵدارانەو
ئێوەش جووت جووت عاشقانی دەس لەملی شۆسەی ئەون
ڕەنگم هێشتا بەسەرتاندا بەرزو نزم ئەفڕێو ئەفڕێ
ڕەنگم هێشتا.. هەر دائەکاو هەر دائەکا..
ئێوەش هەموو خەمی تەڕی بەر ڕێژنەی ڕەنگی ئەون.
ڕەنگم هێشتا لە ئێوارەی ئەم شیعرەداو لەم هۆڵەدا..
ئینجانەیەو، لاولاوێکە، پرچی درێژی عەشقێکەو،
لەناوتاندا، ئاگر لەڕەنگی بەربووەو سەمائەکا.
وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە..
گوێ لە چیرۆکی ڕەنگ بگرن:

((گەڕانەوەیەك بۆ ناو ئامێزی پەلکەڕەنگینەکانی ((ئەلیزابیث))و خۆنوقمکردنەوەیەکی تر لەشاری ئاوو خۆشەویستی ڤینیسیادا))
نەهێنی شین ئەگێڕمەوە..
ڕەنگی کچێکی بیانی ڕوونتر لەخەوی دەریاچەی
بەر ڕووناکیی شەوێکی کپ.
ئارامتریش لەهاتو چۆی لەش‌و لاری
نەرم‌و شلی نێو باوەشی دانسێکی ((ڤاڵس)).

ڕەنگی کچێکی بیانی،
ئاڵێکی تەڕو ورشەدار.
وەك بریسکەی دەنکەهەنار.
ڕەنگی ئاوازی مێیینەی خۆرئاوایی،
کە ئازادیی ئاسمانێتیو هزریش باڵی،
ڕەنگی کچێکی بیانی،
لە سەفەرێکی شین باودا بەر لە دە ساڵ،
نامۆیی منی شین کردوو
سەرتاپامی کرد بە فوارەی خۆرو ساماڵ.
لەو سەفەرە شین باوەوە،
ڕەنگی کچێکی بیانی،
هاتۆتە ناو ڕەنگی ژووری شەرمنۆکی
خۆرهەڵاتی نێو چاومەوە،
خەیاڵێکە پیرۆزەیی و بەرتەماشام بەرناداتو
هەموو جارێ ئەمباتەوە:
کافێتریاکەی ژێر زەمینی ((ڤینتسیا))و
ناو فنجانێ لە قاوەی تاڵ!.
نەهێنیی شین ئەگێڕمەوە..
ئێوارەیەك شیعرم باری و گوڵە مێلاقەی ئیتاڵی چووە بەریو
بریقو باق مێلاقەبوو بە شانۆی شینی دڵداریو پێ ئەکەنی.
خۆی شیعربوو((با))ی مۆسیقایش ڕایئەژەنی. ئەمجارەیان خۆی
باران بوو دایئەکردوو هەر خۆیشی ئەبوو بەپەنجەی سەر کەمانی

بەژنی شینیو خۆی ئەژەنی.
خۆشەویستی تەڕتەڕ بووبوو
ماچو ڕەنگو شیعری لێ ئەچۆڕایەوە.
بۆنی بزەی مۆنالیزا گەڕابۆوەو
منیش بووبم بە ((دافنشی)) لەیەك وەختا ئەسووتامو
هەر هەمان سات ئەڕوامەوە.
ئاگر بووم و بەهەشت بوومو
خۆڵەمێش و گوڵی ((دانتی)).
کۆترە شینکە لەسەر غەریبیم نیشتەوە..
بە دەنووك کەوتە لێدانی شووشەی ڕەنگم
بە پەڕوباڵ تەمو خەمی سەر دوودەریی هەستو نەستی
سڕیمەوە. وەك سپێنەی کازیوەیەك روون بوومەوە
عومری سیسم، لاسکی شۆڕی، لەگەڵ وشەمدا قنج بۆوە
تا ئەو دەمە من عەشقێکی باڵدار نەبووم
من هەر ژانێکی خشۆك بووم
هەر لەسەر سك ئەڕۆیشتمو هەر لەسەر سك
شەوی ڕەنگو کەنارەکانی بێزاریو تخووبەکانی ئازارم
یەك یەك ئەبڕی!
لەو ڕۆژەوە من بووم بە ڕەنگی باڵدارو بە پەروانە
کە نەهێنیی شینم ناسیی!.
نەهێنیی شین ئەگێڕمەوە.
ئەلیزابیث پەری ئاوی ڤینتسیاو سایەقەی لەشێك شەوانە

وا هەنووکە جریوەی سنگ ڕۆئەکاتە سەر چرپام‌و ژوورم پڕ ئەکا
لە نۆتەو سەرم ئەکا بە گیتارو پەنجەکانم بە باڵندەو هۆنراوەیشم بە خەرمانە
نەهێنیی شین ئەگێڕمەوە
کاتێ شین ئەبێ بە پەخشان.. لە دەشتێکداو ئەینووسمەوە
وەختێ شین ئەبێ بە ڕۆمان لە زەریاداو ئەیخوێنمەوە.
نەهێنیی شین ئەگێڕمەوە:
خۆشەویستیی، کاڕەنگی* بوو، وردە وردە لەناو زەریاوە
ئەهات‌و بە کازەکازەی* ئێوارە
هەردووکمانی ئەدا بەدەم دواڕۆژێکی نادیارەوە.
ڕەزاوەکان*، ئەیانناسین، لە کەفچڕێنی خۆیاندا
بەلەمەکەیان ئەکردین بە جۆلانەو یان بەباوەش لە ڕەڤانی*
شەپۆلاندا لەسەر شان هەڵیان ئەگرتین.
خۆشەویستیی، کنووشکی* بوو، لە تیشکی خارخاری* ئاسمان
خەناوکی* ئەهۆنیەوە بۆ گەردنی پەری ئاوو منیشی ئەکرد
بە تابلۆی ئەو ڕەنگانەی لە غەریبیدا مردن‌و نەگەڕانەوە نیشتمان.
عەشقی ئاویی، ئەلیزابێـث، هێندە ڕوون بوو
چون ماسی شین ئەبریسکامەوە لە بنیاو

---

* کاڕەنگی : زەردێکی کاڵ.
* کازەکازە: هەوای گۆرانیی‌و ئاواز.
* ڕەزاو: سەرەتای بەیەك گەیشتنی دووچەم.
* ڕەڤان: هەڵاتن.
* کنووشکی: پەمەیی.
* خارخار: لەت لەت‌و شەقار شەقار.
* خەناوك : ملوانکە.

من پوولەکەی وشەکانم لەناو لەرەی لەشی ئەودا
ئەبوون بە گوێو بۆ سەرنجدانی بێ سنوور لە جوانیدا
ئەبوون بە چاو.
سەفەرێ بوو، ڕەنگی تازەی تێدا ئەزاو، سەفەرێ بوو
پڕ بوو لە ڕەنگی گۆرانیی و بارێزەی شینی دڵداریو موورووی
هەتاو. سەفەرێ بوو، لە سەفەری شیعری شینم،
لە سەفەری هەنگەکانم. لە سەفەری ئەو پەنجانەی کە بوون
بە ماسی باڵدارو گەرای پرشنگیان تیاخستم بۆ قەسیدەی
ڕوناکترو نەرمترو جوانتر لە ئاو.
نەهێنیی شین ئەگێڕمەوە..
من ئەو وەختە بووم بە شاعیری دەریاچەو
خولیایەکی ڕەنگاوڕەنگی ناو نامۆییو
ژانە مۆمێکی داگیرساو..
کە جوانیەکەی ئەلیزابێـث
سیحری ئەفسانەی لێکردم
لە ساپیتەی* عەشقێکەوە
فڕێی دامە ناو نێرینەی ئاوێکەوەو
لەو ڕۆژەوە هاژەم کردوو
بووم بە شەتاو..
وەرە ناو ڕەنگەکانمەوە
بەڵام هەر ڕەنگی ئاوێنەی درزبردوو کە دەمو چاوی خەمێکم

* ساپیتە: بەرزترین نوختەی لوتکەو بەرزایی.

ئەکا بە دووان بە سیان بە چوار.. ڕەنگی زاڵە!
ڕەنگی تێکشکاوی ماڵم..
کە ڕەنگی دز بێباکانە
بەسەر هەموو ڕەنگەکانیا ئەڕوا..
ڕەنگی شەقامێکی چۆڵو ئێوارەیەکی بێ هەناو
کە بەتەنها پشیلەیەك پیا ڕەت ئەبێ!.
ڕەنگی گردو عەبای ڕەشو،.
ڕەنگی دڵنیایی قرچۆك.. کە بە پرسیارێك ئەپچڕێ..
ڕەنگی زاڵی ناو تابلۆمن.
وەرە ناو ڕەنگەکانمەوە
با لە ئێستەدا نەمبینی، هەر کە ڕەنگێکی تۆزاویت،
لەو دیو پەنجەرەوە بینی، لە پەلو پۆی درەختێکی لارە ملدا،
کزەو ماندوو، رەوتین* گرتوێتیە باوەشی:
ئەوە ڕەنگی بەجێماوی ئێوارەمە
بووە بە ڕەنگی ئەو وەرزەو بۆ من ئەگری!.
نەیشمبینی، وەختێ ڕەفێ* باڵندەت دی
لە ڕەنگی خۆڵەمێشیدا ڕووەو باشوور کۆچ ئەکەنو
لە دوای دواوە، یەکێکیان هەر
ئاوڕ لە چڕە دووکەڵو خۆشەویستیی وێرانکراو
ئەداتەوە، ئەوە منم بووم بەو ژانە هەڵفڕیوەو

* رەوتین: هەڵوەرین.
* رەف: پۆلە باڵندە لە کاتی فڕیندا

بووم بەو حەسرەتە کۆچەرەو

لە شێوەی مەلدا ئەمبینی!.

نەیشمبینی، تۆ کە ڕەنگی ئەرخەوانیی پڕاوی سەر

ئەم دیرۆکەو ڤیژەی مۆری جەستەی ژنو

ڕەنگدانەوەی تەنیایی ئەم قەسیدەیەو

ڕەنگی کەسیرەی منداڵ و ڕەنگی هەڵۆەدای بێ پەنای تەماشامو

ڕەنگی نووزە نووزی خونچەو کانیت بینی.. من ئەبینی!

وەرە ناو ڕەنگەکانمەوە..

لەم سەفەرە لیخنەدا

ئای کە غەمگینە ڕەنگی من

ئاوەو ئەڕواو

بەڵام کەنار بە هەردوو چنگ

خۆڵی نامۆیی پیا ئەکات!

لەم سەفەرە نابینایەو لەم سەفەر ڕەشباوەدا

ئای کە دڵتەنگە ڕەنگی من

پەنجەرەیەو لە ماڵی خۆی هەڵاتووەو

کەچی جادەی یەکەم شاریش

بە سایدی هەردوو دەستی

چاوی ئەگرێو، پێوەی ئەدات!

لەم سەفەری گڕەیەدا..

ئای کە تینووە ڕەنگی من

باڵندەی ناوەختی کۆچەو.. پشکۆیەکە بە حەواوەو
بەڵام زنەی ئاوێك نییە
پێش نیشتنەوە دەری نەکات!
لەم سەفەرە درێژەدا، ئای کە تەنیایە ڕەنگی من
لە وێستگەکانی دنیادا، هەر خۆی پێشوازی لە خۆیو
هەر دەستی خۆی ماڵئاوایی لە دەستەکانی خۆی ئەکات!
وای کە شپرزەو غەمگینە.. ئەم ڕەنگەی من..
وایش هەست ئەکەم.. ژانم بووە بە مێینەو
لەناو مندا، دایکێکە زاووزێ ئەکات!.
ئای کە غەمگینەو غەمگینە ڕەنگی ناخم
من ئێستاکە، لەوە ئەچێ بووبم بە ڕەنگی جاجمی
سەر دارەمەیتی ژنێکی کوژراوەو
ڕێزەی بارانێکی مۆریش
ورد ورد بەسەرما دابکات!

وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە..
من ئێستاکە لە هەڕەتی ڕەنگی پرسیارو ڕاماندام.
من لە تافی دڵەڕاوکێو ناو ڕەنگەکانی گومانددام.
وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە..
وەرنە ناو ئێوارەمەوە، لە نسرمی ڕەنگی ئاڵدا
ببنە میوانی ناو شینو خۆڵەمێشیم لە گۆشەکانی ناو ژووردا
سەر لە وەنەوشەیی بدەن..

له پژانی لاوانەوەو لە خاوکەری خۆرنشینما..
هەر لەناو ژووری پەپوولەو لە پاڵ شیعرو شەماڵدا بوو
ڕۆژێ من ڕەنگێ کوشتمی
بە هێواشی بە پەڕەی گوڵە بەیبوونێ، بە ئەسپایی،
بە تیلماسکێ لە گزنگی خۆشەویستیی.. سەربڕیم
ڕۆژێ من ڕەنگێ کوشتمی
لە ڕەنگی پەری ئاسمانو لە ڕەنگی مریەمی عەزراو..
لە ڕەنگی کزەبایەکی ناو مانگەشەو ناسکتربوو،
ئەو ڕۆژە من..
ڕەشیشەی* نەرمە دڵۆپێ.. سەری کردم بە بێژنگو
شنەی پەیڤی دارچوالەیەك.. لەناوقەدا کەرتی کردمو
ئەو ڕۆژە من کلووی بەفر داخیکردم..
هەر لەناو ژووری پەپوولەو، لەپاڵ شیعرو شەماڵدا بوو
ڕۆژێ من ڕەنگێ کوشتمی..
من ئاوێکی دەم بەخەندە چەقۆی لێدام
ئاو شیعری پڕ کردم لە خوێن..
ئاو سووتانمی و
ڕێحانەیەك پێوەی دامو
چڵێ زەیتون خۆی لە ملمەوە ئالاندوو
خنکاندمی..
شەونم..شەونم.. شەونم.. شەونم تێزابی پیا کردم.

---

* ڕەشیش: نەرمەباران.

عەتر.. عەتر.. عەتر خۆی بوو.. مەرگی لەناو بۆندا هێناو
عەتر.. عەتر.. عەتر خۆی بوو.. ژەهری لەناو ڕەنگدا هێناو
من مۆمێکی ئێسك سووكو
من چرایەکی خاپینۆك* کوێریکردم
تار.. تار.. تاربوو.. ژێی تار خۆی بوو..
ئاوازێکی کرد بە پەتو لەناو ڕەنگی سەیوانیدا بۆی هەڵخستم.
ئەو ڕۆژە من
ساماڵ کرێوەی لێکردم.
چرا منی کوژاندەوەو
هەوا هەناسەی گرتمو
من ئەو ڕۆژە لەناو ڕەنگی فریشتەییو لەناو ڕەنگی خودایدا
ڕەنگیان کوشتم!
وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە
لە سپیدا پێ هەڵگرن
با نەکەونە درەنگانێو ئیتر ڕەشتان بەسەردا بێ.
لە ناو ڕەشما نەکەن ئاگر بکەنەوە، یان جگەرە داگیرسێنن
نەك لە دوور ڕا، چاوی سووری چەكو گوللە
کەشفتان کاو بتانبینێ!.
وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە
((من ئێستاکە ڕەنگی وشەم
پروشەیەك ئەکات زەردە

* خاپینۆك: دەستبڕو فێڵباز.

هاکا کردی بە کرێوەی خۆرنشینو
بە ڕەوتینی گوڵە زەردو
سەرلەبەری ڕەنگەکانتانی داپۆشی.
من ئێستاکە ڕەنگی وشەم
تەپو نمێ ئەکات ئاڵە
هاکا کردی بە ڕەهێڵەی ڕەنگی سوورو ڕەنگی شینو
بە شەستێکی ناو ئەنفالو
لە قەترە قەترەی درشتو لە گۆپاڵەی ڕێژنەیدا..
گۆنەو کوڵمی منداڵانو قژی خەناویی ژنانو
بازنی دەستی کچانو خەزێمی لووتو سرکەیی ناوچەوانو
خاڵی کوتراوی چەناگەو.. متو مووروی تێدا باری!.
من ئێستاکە ڕەنگی وشەم وردە وردە. وا خەریکە
لە نێو شەوی ئەم دەشتەدا.. ڕەش هەڵگەڕێ.
لەسەر پشتی چەماوەی خۆم
من هۆبەیەك لەو تاولانەم هەڵداوە
کە خاڵین و لە ژێریاندا تەنها هەر ((با))،
هەر ((با))و هەر ((با)) دێتو ئەچێو
دەمێك زریکەی هەر زەردەو
دەمێك کڕووزەی هەر شینەو..
دەمێکی تر نووزەی مۆری بە ئاستەمێ ئەگاتە گوێ.
وەرنە ناو ڕەنگەکانمەوە.. تا ببینن
ئەو ڕەنگانە لە شەوانی تلانەوەی ڕەنگاڵەما

وەختێ دێنە باوەشمەوە، وەختێ لەگەڵ مندا ئەنوون

ئەو شەوانە تا بەیانی

من کام خەوو؟.. من کام شیعرو؟ کێ ئەبینم؟!

شەوێك ((زەرد)) لە باخەڵما نووست..

ئیتر هەتاکوو بەیانی

من هەر خەوم بە هیجرەتی ڕەنگی نالییەوە بینی.

شەوێك شین لە باخەڵما نووست، شین بردمیو دوور بردمیو

ئیتر من تاکوو بەیانی، خەوم بە شەپۆلی ڤۆلگاو

شیعری ((پوشکین))ەوە بینی

شەوێك مۆر لە باخەڵما نووست

تا بەیانی من هەر خەوم بە پەڵەپەڵەی مۆری سەرلەشی

ژنەکانی ڕۆژهەڵاتو بەماڵی کوردەوە بینی.

شەوێك خاکیی لەگەڵما نووست.. ئیتر خاکیی پێشم کەوتو

تا بەیانی من هەر خەوم بە ئەرزی غەمگینی دنیاو

بە خاكو خۆڵی کوژراوی هەموو جیهانەوە بینی.

شەوێك ((رەش)) لە باخەڵما نووست، ڕەش بردمیو

دوور بردمیو، تا بەیانی من هەر خەوم..

بە زیندانەکەی ((ماندێلا))و شیعری پێست ڕەشی ((هیوز))و

بە مۆسیقای زنجیەکانو وتارەکانی ((مارتن))و

پاییزی ڕەشی ((رواندا))و ڤیژەی ((ئەنجێلا))وە بینی

شەوێك سەوز لەگەڵما نووست، سەوز بردمیو

دوور بردمی، ئیتر من تاکوو بەیانی هەر لەناو ((مەدرید))ا بووم و

مانگی کەسکی((گارسیالۆرکا))و
سنەوبەری شانۆکانیو کالیپتۆسی شیعریم بینی.
شەوێك ئاڵ ئاوێزانم بوو.
ئاڵ بردمی، هەر ئێجگار نزیك بردمیو
کۆڵان کۆڵان، گەڕەك گەڕەك.. شەقام شەقام
گەڕاندمیو ئیتر من تاکوو بەیانی..
بۆنی بێبەشیی گەنجێتیی کوڕوکچی شارەکەم کرد.
لە دواییشدا، شەوێك سوورێکی پشکۆیی لەگەڵما نووست
تا بەیانی سانسۆرەکان خەوی منو
دەستی منو شیعرەکانی منیان داخکرد!

((ڕەنگی مەرگ.. دوا ڕەنگی ئەم ڕەنگدانەو
ڕەنگەکانی تەماشای من. هەوڵدانێك بۆ خوێندنەوەی
نەهێنییەکانی ئەم ڕەنگەو ئاوێتەکردنی لەگەڵ ڕەنگی
ماڵئاوایی ئەم ئێوارەیەو ئەم قەسیدەیەو ڕەنگەکانی خۆشەویستی ئێوەدا))
لەو دیو تخوبی تەماشاو بینینەوە.. لە نادیاردا
ڕەنگێك چاوەڕێی من ئەکا..
ڕەنگێ تێکەڵ لە ڕەنگی گڵو سەرابو بیرچوونەوەو
نەهێنیی خوا!. ڕەنگێك چاوەڕێی من ئەکا
پڕە لە پرسی بێ وەڵام.. لە تەندوورەی سەرسامبوونو
لە متبوونی بێ کۆتاییو ئەوقبوونی ڕەنگەکانی سیمای
زەریاو، ڕوخساری ((با))

ڕەنگێك چاوەڕێی من ئەکا
ڕەنگەکانم لێ وەرگرێو دوور دوور بمبا.
بردن بۆ کۆتایی شیعر، بۆ ئەو شوێنەی لە جێی زمان
بێدەنگیی قسەی تیا ئەکاو لە جێگەی با پەنهانییەك
تیا هەڵ ئەکا. ئەی ڕەنگی مەرگ!
تۆ لەوێ بەو خۆم دێم بۆلات
تۆ دوا ڕەنگی و لە هەموو ڕەنگێ تۆختریو
لە هەموو ڕەنگێ راستریو تەنها ڕەنگی شلوێ نابیو
چەند کۆنیش بیت هەر تازەیتو تەنها ڕەنگی
گومانێ گەرات تیا نەخات!
تاقە ڕەنگی کە هەمووومان بە یەکسانی دائەپۆشیو
تاقە ڕەنگی کە چونیەكو بێ جیاوازی
تۆ لە خۆتمان هەڵئەکێشیو بەیەك ڕەنگ
ڕەنگمان ئەکەیتو زەمان زەمان لە ڕێی
کورتو درێژەوە، شینو مۆر بین، زەردو سوور بین،
ئەگەینە لات.
ئەی ڕەنگی مەرگ!
لە وێستەگەیەکی خامۆشدا چاوەڕێم بە
خۆتو پەپوولە ڕەشەکان
خۆت و کزەو ورتەورتی بێهودەیی پایزێكو
خشەخشی گەڵاڕێزان. چاوەڕێم بە
خۆتو چرایەکی کزو هەوایەکی بێ تاقەتو

بیرەوەری درەختێکی تاقو تەنیاو دنیایەکی بێ ناونیشان.
ئەگەمە لات.. من چی دێنم لەگەڵ خۆمدا
جگە لە قژە سەرێكو دوو شیعری جوان!
من چیم پێیە لەگەڵ خۆمدا بۆت بهێنم
جگە لە سووتووی نیشتمان.
لەودیو حەساری تەمەوە چاوەڕێم بە
لەناو مندا ژیان گەیشتۆتە قەترە قەترەی دواییو
لەناو مندا وا ڕەنگی بێ ڕەنگی تەمەن
لە بازنەی بۆشاییدا هەر خول ئەخوات.
لەودیو پاردەی* ڕەنگەکانو دەنگەکانو لەودیو پاردەی
بینینەوە چاوەڕێمبە..
کە بردمت ((با))یەك بێنە هەڵمبگرێ
پڕ بێ لە خەونی بارانو پڕ بێ لە خەونی دارستان.
شەوێك بێنە ڕازاوە بێت بەو جریوەی برینانەی
کە کوژرانو بەڵام دەنگیان لێوە نەهات.
کە بردمت بەناو دەربەندێکدا بمبە
کاپانە* ڕێی بچیتەوە سەر وڵاتی جادووی شیعرو
ناو ئەفسانەی سپیی زستان
ئەی ڕەنگی مەرگ!
ئەی ڕەنگی ماڵئاوایی ڕەنگمو ئەی ڕەنگی دوا ڕەشنووسمو

---

* پاردە: شوورە.
* کاپان: باریکە ڕێی نێو شاخو داخ.

ڕەنگی دواجگەرەی منو ڕەنگی دوا شێوەی دووکەڵم!
لەنێو هەموو ڕەنگەکانی تردا نەهێنیەكو دووانو سیان
بەدەستمەوە هاتنە دەرێو ڕەوینەوەو لە وەڵامدانی
دەنگیشما سەری زۆریانم داگیرسان..
ئەی ڕەنگی مەرگ.. هەر بەتەنها ڕەنگی تۆبوو!
چووە ناو ڕەنگی خوداوەو بوو بە ڕەنگی تەلیسمێکی
ئەودیو ڕەنگو ئەودیو دەنگو ئەودیو بینینو تەماشاو
بۆم هەڵنەهات! بوو بەڕەنگی بزربوونو
بوو بەڕەنگی بێ کۆتایی گەردوونێكو
بۆم هەڵنەهاتو هەڵنەهات.
ئەی ڕەنگی مەرگ چاوەڕێم بە!
من لە شێوەی قەسیدەیەکی قەموورردا
یان وەرزێکی پشت کۆماوەو
یان لە شێوەی سێبەرێکی لەتو پەتو
یان لە ڕەنگی سۆراخێکی بێ ئاکامدا ئەگەمە لات،
وەك بێ ئاکامی هاواری شەوی خوێنم لە جادەکانی مێژوومدا
وەك بێ ناکامی پرسیارمو پووکانەوەی دەنگەکانم،
لە گەروومدا.
ئەی ڕەنگی مەرگ! ڕەنگی نەمر!
ڕەنگی سەرمەدیی ئەودیوی ئەم گەردوونەو
ڕەنگی خەوێکی ئەبەدیی.
تۆ پرسیاری هەتا هەتایت

هەموو ڕەنگەکانی ئێمە ئەگەڕێنەوەو ئەچنەوە
ناو ڕەنگدانت!
تۆ هەر خۆت ڕەنگی عەدەمو ڕەنگی بیرچوونەوەی ڕەنگو
ڕەنگی چرکەکانی کاتیت!.
بێدەنگیتو.. لەهەموو دەنگێ زوڵاڵتر!.
بێشوێنیتو.. لەگشت شوێنێکدا ئامادەیت!.
بێ ڕەنگیتو.. لە هەموو ڕەنگێ بە ڕەنگتر!.
تۆ ژەنگ بە ڕەنگەکانی سوڵتانو بە ڕەنگی شاو..
ڕەنگی کۆشکی بلورینو..تۆ ژەنگ بە زێڕ هەڵئەهێنی.
بەڵام ئەی مەرگ، من ڕەنگێکم لایە: وشە
بیرچوونەوەت چەندە چاڵی، بۆ هەڵکەنێ
ئەو ڕەنگێکە بە نەهێنیدا ڕۆئەچێو
لە ((گلگامش)) شپرزەتر بە شوێنتەوەو
سۆراخێکەو هیلاك نابێو
تۆ لەکوێ بی ئەویش لەوێ سەر دەردێنێ
من ڕەنگێکم لایە: وشە
بە نەبوونو بە عەدەمو بۆشاییدا ئەگەڕێتو
لە موتڵەقا بینینەکانی ئەڕوێنێ!.
ئەی ڕەنگی مەرگ!
وەختێ هاتی، وەختێ ئیتر، بۆدوا سەفەر لەگەڵ خۆتا
جانتای هەڵتەقیوی لەشمو .. پڕپاسکەی گرێدراوی سەرمت برد!.
وەختێ لەناو کۆشتا وەریم

ڕەنگەکانم ئەوروژێن‌و
ڕەنگەکانم وات پێئەڵێن:
ئەو سەردەمێ.. ڕەنگی ڕۆح بوو
لەناو هۆنراوەی سپیدا!.
ئەو سەردەمێ.. ڕەنگی خاك بوو لەناو دەنگی ئازادیدا.
ئەو سەردەمێ.. ڕەنگی خوێن بوو لەناو جەستەی قوربانیدا.
ئەو سەردەمێ.. بۆنی ژن بوو لە ڕەنگی خۆشەویستیداو
ئەو سەردەمێ چەندی توانی
بوو بە خەیاڵی ئاوێنە لەبەرهەتاوی جوانیداو
چەندی توانی.. شیعری تازەو، مەلی تازەو،
خەونی تازەی بۆ ئەم زمانە غەمگینەی کوردیی هانی!.
((ئەی ڕەنگی مەرگ!
هێشتا تۆ نەچووبووی بۆلای..
شەوێك ((پوشکین)) لەناو کەژاوەی بەفرێکی ڕووسیادا
خەوی بەدوای ڕەنگی کۆچ‌و..
ڕەنگی جیهانی دوای مردنیەوە بینی، خەوی بینی،
خۆی ئەبەیت‌و بەڵام شیعریت بۆ نابرێ‌و خەوی بینی
چون سەوزایی، ڕەنگی وشەی ئەو هەر ئەژی.
منیش ئێستا، بەرلەوەی بێیت، هەرهەمان خەو،
لەکەژاوەی پایزێکی پڕ پەپوولەی ڕەنگی خۆم‌و، هەرهەمان خەو
لەناو هەورێکی سپیی سەر کوردستاندا ئەبینمەوە:
هەتا زەمانێکی درێژ، لەسەر شەقامی داهاتووی، زمانەکەم

ئەبمە هەیکەلی ڕاوەستاو، زەردەخەنەم ڕوو لەشاخ‌و
جانتاکەم هەرلەبن باڵداو
کە سامالٚ بوو.. خۆرەتاوو
گشت شەوێکیش.. ڕیزەگلۆپی داگیرساو
یان تریفەیەك ناوبەناو..
بەیەکەوە تیشکی ڕەنگاو ڕەنگی خۆیان.. نەرم‌و زۆرکەم
ئەدەن لەقەدو باڵام و لە جانتام‌و
لە چاویلکەم!
تا زەمانێکی زۆر درێژ.. من بێ‌چەتر،
لەبەربارانددا ئەوەستم‌و لەبەر بەفرو کڕێوەدا
سپی ئەبم‌و ئەتەزم‌و هەڵناڵەرزم‌و دەست ناخەمە گیرفانمەوەو
مەگەر ((با))یەکی شیعر بێ‌و بمتەکێنێ‌و
یان پاسەوانی شەوانی ئەو شەقامە
لەبەرقاچما، بۆ خۆی ئاگرێ بکاتەوەو
بۆ چەند ساتێ هەردووکمان گەرمکاتەوە
((من ئەوساکەیش لەو وەرزەدا
بەتەنها لە یەك شت ئەترسم
شیعری ناو جانتاکەم تەڕبێ‌و، بچێتەوەو
شیعرەکەیشم لەبەر نەبێ!))
ئەی ڕەنگی مەرگ !
تا زەمانێکی زۆر درێژ، ئەو پەیکەرەم، هەردووقاچم
لەخوارەوە، بۆ منداڵانی شارەکەم

ئەبن بە جێی گەمەو یاریی‌و خۆیانم پیا هەڵئەواسن‌و
بە ڕەنگی جوانی پێکەنین.. ڕەنگم ئەکەن.
دڵدارانیش، لەسەرکراسی سپیم‌و لەسەر سنگم‌و،
لەسەر یەخەی چاکەتەکەم
بۆ یادگار گوڵی ئیمزا بەجێدێڵن‌و، لەسەر سەکۆیش
چەند مۆمێکم بۆ هەڵئەکەن.
لەسەرەوەیش، جووتە مەلێ، لەناو قژما هێلانەیەك
بۆ ئاوازو خۆشەویستیی ئەم دنیایە
دروست ئەکەن
ئەی ڕەنگی مەرگ!
چاوەڕێم بە!
ڕەنگە لەناو پەڵەهەورێکی سپیدا کە پەپوولەو
کە نەورەس‌و شیعری ناسك دەوریاندابێ
بگەمە لات!.
ڕەنگە لەسەر پشتی ئەسپێ کە دووکەڵ‌و
کەسەرابو، هەڵمی تەنیایی‌و نامۆیی لێ هەڵبسێ.
بگەمە لات!
ڕەنگە وەختێ بگەمە لات..
ئێوارە بێ‌و بەفر ڕێگەی لەهات‌و چۆی چراکان و
لەهات‌و چۆی شیعرەکان‌و هەرچی شەپۆلەو مامزەو
ئەویندارە بەستبێت‌و منیش ئەوسا چون قاسپەیەکی
کەسیرەو گمەگمێکی تەزیوو یان بارڕژنێکی بریندار

بگەمە لات!. وەختێ بگەم، شەکەت شەکەت..
دەستم لە دەستی ((شین)) دابێ‌و
دەستم لە ملی ((سوور))دابێ‌و
سەری ((زەرد)) لەسەرشانم بێ‌و، بگەمە لات.
دڵۆپ دڵۆپ، سەوزم لێ بتکێتەوەو،
ئاخی ((پەمەیی)) هەڵکێشم‌و
دواییش لەگەڵ، ((با))یەکی ئەرخەوانیدا، بگەمە لات.
ئەی ڕەنگی مەرگ!
ڕەنگی ژیان منی زۆرتر ترساندووە
نەك ڕەنگی تۆ، لێت ناترسم
چەند هێمنە، چەند بێ‌وەیە، چەند بەسزمانە ڕەنگی تۆ
تۆ کەهاتی، هەر یەك جار دێیت.
تۆ کەهاتی، ئیتر من ناگەڕێمەوە نێو مردنە کاتیەکان‌و
تۆ کەهاتی، بەڕێزەوە، بەڕاکشاوی ئەمبەیت‌و
کەچی ژیان هەر بەپێوە کەرتم ئەکاو ناشمکوژێ‌و
لە ڕۆژێکدا ئەو مردنی ڕەنگاو ڕەنگی
هەزار جاردێ!.
ئەی ڕەنگی مەرگ!
لە نوختەیەکی سەرسامدا چاوەڕێمبە!.
کوتومت وەك سەرسامبوونی وڵاتەکەم،
لەبەردەم مێژووی چەقۆدا!.
لە نوختەیەکی سەرسامدا چاوەڕێم بە

خۆتو گۆچانە کۆنەکەت.
خۆتو نەهێنی ژێر پاڵتۆو بزەبزی چاوەکانتو

ورتەورتی پایزێكو خشەخشی گەڵاڕێزان.
خۆتو دەریایەکی تەڵخو چرایەکی ئێجگار کزو
کەشتییەکی بێ ئارامو بەندەرێکی بێناونیشان!
ئەی ڕەنگی مەرگ!
ئەی ڕەنگی کپیو هێوری وخوێنی ساردو بێدەربەستیو
سوڕانەوەی ئەو پرسیارەی کەبەردەوام لەتەندورەو
لە گێژاوی ئەم شیعرەدا ئەمدا بەدەم نادیارەوەو
گێژم.. گێژم.. گێژم ئەکات.
چاوەڕێم بە!
ئەی ڕەنگی مەرگ
چاوەڕێم بە!
تۆ کە ڕەنگی سەرسامبوونی!
من کەهاتم
لەگەڵ خۆمدا ڕەنگدانی بەختی شاعیرو وڵاتێکت
بۆ ئەهێنم کە نەتدیبێو من ڕەنگێکت نیشان ئەدەم
ئەو ڕەنگەی تۆیش سەرسام بکات!.

سوید/ ستۆکهۆلم/ تێنستا
2001/3/7